

OCTOBER 2018

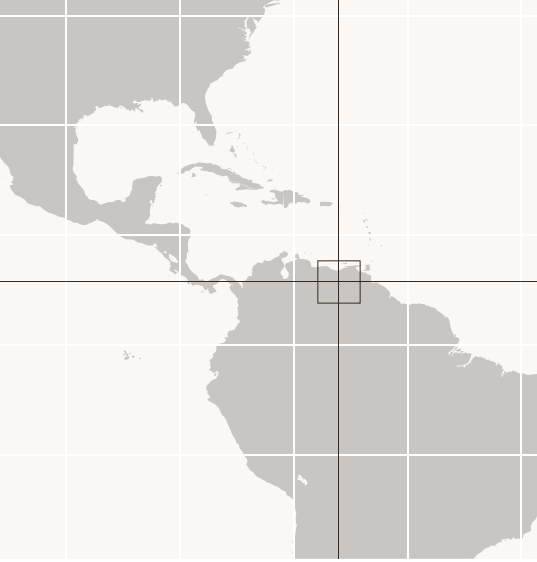
UWEVWIN ORHERE

RO GHWOGHWO UVIE RI JIHOVA

IYOVWINRETA RE CHE YONO VWE:
DECEMBER 3-30, 2018

Ø RE İBIETA
ROYEN
RHORO

UHOHO RỌHĘ OPHARO ỌBE NA:

VENEZUELA

Oni vẹ emọ re riavwerhen ẹ idi re miẹmiẹ ọke ẹ ayen vwo ghwoghwo ota vwe Telares de Palo Grande, Caracas

IYOVWINRETA

4 UDUGHWRẸN RẸ **DECEMBER 3-9**

Ta Uyota

16 UDUGHWRẸN RẸ **DECEMBER 10-16**

Yono Uyota Na

Nonẹna, ihwo buebun guẹn efian. Mavọ yen ofian eguon wan tonphiyo? Ofian vọ yen ma ghwa umiovwo rhe ihworakpo? Mavọ yen avwanre sa vwo sẹro ẹ oma ẹ avwanre vwo nẹ abọ ẹ ihwo ri guẹn efian, ji djephia nẹ avwanre ta uyota kẹ ohwohwo? Mavọ yen a sa vwo vwe Ekpeta ẹ uyono ẹ avwanre vwo yono ihwo uyota na vwe aghwohwo? Iyono ive nana cha kpahenphiyo enọ nana.

IGHWOGHWOTA
149,355

IHWO RA VWE
BAIBOL YONO
209,866

IHWO RE RHE
EKAROPHIYO
NA VWE (2017)
478,266

The Watchtower (ISSN 0043-1087) Issue 13 October 2018 is published by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; L. Weaver, Jr., President; G. F. Simonis, Secretary-Treasurer; 1000 Red Mills Road, Wallkill, NY 12589-3299, and by Watch Tower Society of Jehovah's Witnesses Ltd/Gte, P.M.B. 1090, Benin City 300001, Edo State. © 2017 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Printed in Nigeria.

A shẹ ọbe nana-a, ọyen
ẹbẹre-ovo rẹ owian rẹ uyono
ri Baibol rẹ akpọje, re ruẹ
womare itetoro ro wonhwo.

Wọ da guọṅ ru itetoro, biko
kpo www.jw.org/urh.

Jokpanẹ ke djerephia, asan ri nẹ Baibol
rhe eje ra vwọba tota, *Baibol Ọfuanfon*
Na ọyen i nurhe, ẹkevuovo, e si ibieta
na nene obo re siẹ eta rẹ Urhobo
asaṅkiephana. Wọ da rha mre *NW*, gba
riẹn nẹ *New World Translation of the Holy*
Scriptures, 2013 Edition, ọyen o nurhe.

22 UDUGHWRẸN RẸ DECEMBER 17-23

Vwẹroso Osun rẹ Avwanre—Jesu Kristi

40 UDUGHWRẸN RẸ DECEMBER 24-30

Sero rẹ Ufuoma rẹ Ubiudu Wẹn Siẹrẹ
Ẹdia rẹ Akpeyeren Wẹn de Wene

Ọ guọṅ ẹgbaẹdavwọṅ ọgangan rẹ avwanre ihworakpọ ri jẹgba se
vwo yerin ghene ewene rọ vwomaphia vwe akpeyeren rẹ avwanre yere
vwevunre ukoko na. Iyono ive nana cha chon avwanre uko vwọ sero rẹ
ufuoma rẹ ubiudu rẹ avwanre, je vwẹroso Osun rẹ avwanre Jesu kristi
siẹrẹ akpeyeren rẹ avwanre de wene kpregede.

51 IKUEGBE RẸ AKPEYEREN

Jihova ku Ebruphiyo ku Orhiẹn Mẹ

UNE:
56, 124

Ta Uyota

**DIE YEN
EKPAHONPHIYO
WEN?**

Ona vọ yen Eshu
vwọ phien ihwo
nonena?

Diesoro ihwo
buebun vwo
guen efian?

Mavọ yen e se
vwo djephia ne
awanre ta uyota
ke ohwohwo?

“Wa ta uyota ke ohwohwo.”

—ZEK. 8:16.

DEDE ne ihworakpo ru ifonu, urhukpe, imoto, ifriji, ve eronvwon efa re nerhe akpo loho ke ohwo, ayen ji ru isigati, ihwunu, ibombu, ve eronvowen efa re guoghọ akpo na. Je, o vwo emuovo ro herọ ne awanre rhe, ro ma ghwa umiovwo rhe ihworakpo. Oyen die? Ofian eworon! Yerẹ, ra vwọ vwe eta re dia uyo-

1, 2. Uruemu vọ yen ma ghwa umiovwo rhe ihworakpo, ke ono yen ton ro phiyo?

ta-a, vwo phien ihwo. Ono yen gun ofian resosuo? Jesu tare ne “Idebono” yen “ose re ofian.” (Se Jon 8:44.) Oke vo yen Idebono vwo gun ofian resosuo na?

² O gun ofian resosuo na vwe ogba re Iden vwe egbukpe uriorin evo re wanre. Oke yena, je Adam ve Ivi riavwerhen re akpeyeren vwe Iparadaisi re Omemama na phi ayen phiyo. Idebono de bru ayen ra. Idebono rien urhi re Jihova ji ke ayen kpahen “urhe re erianrien re erhuvwu ve umiovwo” na. O rienre ne ayen che ghwu siere ayen da re omamo re urhe na. Dedena, o da womare orodeko ta eta nana ke Ivi: “We che ghwu-u [onana yen ofian resosuo na]. Kidie Oghene rienre ne oke wa da rio ero re ovwan ko rhie, ku wa hoho Oghene, ro rien erhuvwu ve umiovwo.”—Jen. 2:15-17; 3:1-5.

³ Eshu gun efan ke Ivi ve ewen ro vwo de ozighe, kidie o rienre den ne Ivi che ghwu siere o de se ota royen gbuyota, ji re omamo na. Adam ve Ivi churhi re Oghene, ayen de ghini ghwu. (Jen. 3:6; 5:5) Fikire umwemwu yena re ayen ruru na, “ughwu da hrabo ro ihwo ejobi.” Otioyena, “ughwu [ko tobo suen kere ovie, vwe enu re] . . . otu ri ru umwemwu

3. Diesoro a vwo tane Eshu gun efan ve ewen ro vwo de ozighe, ke die yen ne obuko re efan na rhe?

kirobo re Adam ruru-u.” (Rom 5:12, 14) Eneṅa, ukpere ihworakpo vwo dia gbagba ji riavwerhen re arho re bede bede vwo nene ohore re Jihova, urhwarho rayen da dia ikpe “ujorha gbe ihwe, eye okeovo ugbegangan o vwo te ujone.” Dedena, o vonre ve “ukpokpogho.” (Une 90:10) Efiṅa re Eshu gunru yen ghwa enana eje rhe!

⁴ Jesu vwo djise re uruemu ro rhe Eshu, o da ta: “Kaka uyota rhere-e, fikiridie uyota na he evun roye-e.” E se re “ophien re akpo na ejobi,” kidie o ji guṅ efiṅa vwo phien ihwo te oke na. (Evwō. 12:9) Avwanre guṅore ne Eshu phien avwanre-e. Eriyina, e gbe ja guṅo ekpahonphiyo re eno erha nana: Ona vo yen Eshu vwo phien ihwo? Diesoro ihwo buebun vwo guṅ efiṅa? Mavo yen avwanre sa vwo “ta uyota” ke ohwohwo okieje, rere e vwo je oye-rinkugbe re avwanre ve Jihova emiovwo kirobo re Adam ve Ivi ruru?—Se Une Re Ejiro 15:1, 2.

ONA RE ESHU VWO PHIEN IHWO

⁵ Oyinkon Pol rienre ne Eshu cha sa “choro obo phiho avwanre [oma-a]; kidie avwanre rha he ogbori re ona roye-e.” (2 Kor. 2:11) Avwanre rienre ne

4. (a) Eno vo yen a cha kpahenphiyo? (b) Vwo nene obo rohe Une Re Ejiro 15:1, 2, ono yen sa dia ugbeyan re Jihova?

5. Ona vo yen Eshu vwo phien ihwo nonena?

akpo na ejobi—te isun ebrabra, ẹga re ẹfian, ve ineki ride royen re ghwa ihwo ria na—he oto re usuon re Eshu. (1 Jon 5:19) Eriyina, o mu avwanre ero den ne Eshu ve emekashe ebrabra royen sa vwe orierie-vwe rayen vwo ru ihwo ride re akpo na phiyo “evwo-refian.” (1 Tim. 4:1, 2) Oyena ghwa obo ra rien ineki ride re akpo na phiyo. Buebun rayen vwe aghwoghwo re TV, Iredio, ebe iyenren, ve eronvwon efa, vwo titi eki re oghware ve ekuakua re sa wan ihwo oma.

⁶ O ro ma bra kparobo ke Ilori re ẹga ri guen ẹfian, kidie ohwo se ku uphen re arho re bede bede kufia siere o de se iyono re ẹfian rayen gbuyota, ji ru obore Jihova vwo utuoma kpahen. (Hos. 4:9) Kidie ne Jesu rienre ne ilori re ẹga re oke royen phien ihwo, o da ta ke ayen: “Ekan ke ovwan, isie-be kugbe Farisi, evworon ẹfian! Kidie ovwan riere ihwo vwo kugbe oma rere usun re ovwan vwo bu phiyo.” (Mat. 23:15) Jesu vwe eta egangan vwo ghwoke ilori re ẹga yena, kidie ayen rue hoho ‘ose rayen Idebono, ro dia ozighe.’—Jon 8:44.

⁷ Ilori re ẹga je von akpo na cheko nonena. Evo usun re idova re ayen mu ke oma rayen yehe orheren, ipasto, kugbe rabbi. Kere ilori re ẹga re

6, 7. (a) Diesoro a vwo tane ẹfian re ilori re ẹga gunru yen ma bra kparobo? (b) Djunute ẹfian evo re ilori re ẹga re akpo na tite?

ọke awanre, ilori re ẹga re herọ nonena “tua uyota re Ọghẹne muoto,” ji “wene uyota re Ọghẹne ke ofian.” (Rom 1:18, 25) Ayen titi iyono re efian kere erhanre re bede, erhi ro ghwe-e, erhomavwie, kugbe esegbuyota ne Ọghẹne che rhiaboreyo ofian-rhiẹn ra ghemre, re eshare vwo due eshare, yere eshare vwo rovwon eshare, eya je vwo rovwon eya.

⁸ Otu ri sivwin oseghe re usuon je phien ihwo. Ayen che gun ovo usun re efian re ma rho kparobo kerekpe, re ayen cha vwo phien ihwo vwo roro ne ayen ghwa “ufuoma kugbe ofuvwegbe” rhe akpo na re! “Sievuovo na ughwu mi rhi she teye ayen kpregede.” E je egbaedavwon rayen na nerhe avwanre kuerofia ke obore akpo na miovin te enena-a! Kidi avwanre “rienre gbagba ne ede re Ọrovwohwo cha kere oji vwe ason.”—1 Tesa. 5:1-4.

OBORESORO IHWO BUEBUN VWO GUEN EFIAN

⁹ Siere oronvwon kpokpo re ruru de tite re, ke ruo buen. Eriyin ofian eworon ji hepha. Ofian

8. Ofian vo yen isun re akpo na che gun kerekpe, ke ero vo yen ofori ne avwanre vwo no?

9, 10. (a) Diesoro ihwo buebun vwo vworon efian, ke die yen ofian eworon ghwa cha? (b) Die yen ofori ne avwanre karophiyọ kpahen Jihova?

ewwōron hirhephiyo ekuruemu re ihwo buebun enena re, o dia ihwo ride re akpo na ovo yen guen efia-an. Kirobo ra tare vwe uyovwinrota na “Why We Lie” ro v womaphia vwevunre obe re Y. Bhattacharjee siri, “a rhe rien ofian ewwōron phiyo ekuruemu ro rienrien ihwo buebun oma re.” Ihwo buebun vwōron efian vwo chochon yere titi oma rayen. Ayen vwōron efian vwo rhurhu echobo rayen, yere vwo guono erere romobo. Obe na tare ne ihwo evo “vwōron efian mamō, te efian ride ve iritete, vwo ke erhorha, irive rayen vwobe iruo, igbeyan, kugbe ihwo re ayen vwo eguono kpahen dede.”

¹⁰ Die yen efian nana eje ghwa rhe? A rha sa vwerosua ohwohwo-o, eriyina, igbeyan buebun ke fan. Vwero roro obo ro da ohwo te, re aye uwevwin vwo gbe ofanrien nu, o mi gun efian vwo rhurho. Yere, re oshare de me rue vwe otafe kere omamo re ogbuyovwin re orua, jo vwe oja ria aye ve emo royen vwevunre uwevwin. E je avwanre karophiyo ne ihwo ri rue omeru cha sa djahen emuvuovo ke Jihova-a, kidie “emu na ejobi rhie phiho ghwroro ke.”—Hib. 4:13.

¹¹ Kere udje, Baibol na gbikun re aye gbe oshare

11. Die yen orharhe re udje re Ananayas ve Safira yono avwanre? (Ni uhoho resosuo na.)

ovo re “Idebono von udu” rayen vwe egbukpe ujo-
rin esosuo, o da nerhe ayen gun efian ke Oghene.
Ananayas ve Safira jiroro re ayen vwo phien iyinkon
na. Ayen she ekuakua rayen evo, ayen de mu ubro
re igho na vwo rhe iyinkon na. Ayen guonore ne
iniovo na roro ne igho na eje yen ayen vwo kpahoto.
Ekevuovo, Jihova mre obore ayen ruru na, o de
gboja ke ayen.—Iruo 5:1-10.

¹² Ero vo yen Jihova vwo ne ofian evworon? Eshu
ve evworon efian na ejobi re rhonvwe kurherie-e
che ghwu, kidie e che mu ayen phiyo “eterhe re
erhanre.” (Ewwo. 20:10; 21:8; Une 5:6) Diesoro?
Kidie evworon efian jehe usun re ihwo re Jihova
vwo dje “eranko,” yere ihwo re uruemu rayen tuo-
ma.—Ewwo. 22:15.

¹³ Avwanre riene ne Jihova “dia ohwo, ro vwo
ofia-an.” “O pha benben ke Oghene ro vwo vworon
ofian.” (Ukeri 23:19; Hib. 6:18) Jihova vwo utuoma
kpahen “erenvwe ro vworon efian.” (Ise 6:16, 17) O
che vwo eguono re avwanre siere avwanre da dia
ihwo re ta uyota okieje. Eriyina, e rhe je avwanre
“vworon efian ke ohwohwo-o.”—Kol. 3:9.

12. Die yen cha phia ke evworefian re rhonvwe kurherie-e, ke die-
soro?

13. Die yen avwanre rien kpahen Jihova, ke die yen oyena che mu
avwanre vwo ru?

AVWANRE “TA UYOTA”

¹⁴ Ọrhọ yen idjerhe ọvo rẹ Inenikristi rẹ uyo-ta vwo fẹnẹ ihwo rehẹ ẹga rẹ efian? Avwanre “ta uyota.” (Se Zekaraya 8:16, 17.) Pọl da ta: “Avwanre dje oma rẹ avwanre phia kerẹ idibo rẹ Ọghẹnẹ, . . . [womare] ota rẹ uyota.” (2 Kọr. 6:4, 7) Vwo kpahen ihworakpo, Jesu da ta: “Obo rọ hẹ evun rẹ udu ọye unu ta.” (Luk 6:45) Kọyen ohwo esiri rọ ta uyota vwevunrẹ ubiudu rọyen, cha sa vwe ugbunu rọyen vwọron efia-an. Ọ cha ta uyota ọkie-je kẹ kohwo kohwo, o torori sẹ ayen erhorha, igbeyan, ihwo re vẹ ọyen gba wian, yerẹ ihwo ro vwo ẹguṅṅọ kpahe-en. E gbe ja fuẹren udje evo rẹ obore avwanre se vwo djephia nẹ avwanre guṅṅọ dia ihwo rẹ uyota vwe kedia kedia.

¹⁵ Wọ da rha dia eghene rọ guṅṅore nẹ edje wẹn vwo ẹguṅṅọ wẹn vwo? Wọ vwẹrokere ihwo vwo yeren akpo rẹ opharo ive-ẹ. Ayen ruẹ kerẹ omamọ rẹ ihwo ọke rẹ ayen dahe ohri rẹ iniṅvo vẹ ihwo rẹ orua. Je, ayen dahe ohri rẹ ighene rẹ akpo na, yerẹ ayen de nene ihwo ta ota vwe

14. (a) Mavọ yen avwanre vwo fẹnẹ ihwo rehẹ ẹga rẹ efian? (b) Djise rẹ obo re se yono vwo nẹ Luk 6:45.

15. (a) Diesoro ọ vwọ dia obo re chọre re vwo yeren akpo rẹ opharo ive? (b) Die yen sa chọn ighene uko vwọ sen ọnye rẹ otu? (Ni eta rehẹ oboto na.)

Wo se vwo oniso rẹ obo re chọre vwe akpeyeren rẹ oniṣo aye nana?

(Ni ẹkoreta 15, 16)

intanẹti, kẹ ayen hirhephiyo ihwo efa. Ayen ta erharhe eta, sẹn orharhe osẹnvwe, hworo ihwehwo ri shephiyo-o, da udi vroma, reyo ihuvwun egangan, bebẹ kọn phiyo ohwohwo, ji ruẹ eronwọn efa re bra vre otioyen. Oyen akpo rẹ ophienvwe, kidie ayen guẹn efian kẹ esẹ vẹ ini rayen, iniṣo rẹ uko-ko na, kugbe Jihova dede. (Une 26:4, 5) Jihova charien siere avwanre da ‘vwe unu vwo mu ogho kẹ, je udu rẹ avwanre sheri kẹ.’ (Mak 7:6) Ofori ne e ru nene ise nana: “Wo je udu wen reoma rẹ iruimwemwu-u, ẹkẹvuovo dje osho rẹ Orovwohwo koke koke.”—Ise 23:17.*

* Ni uyovwinrota 15, “How Can I Resist Peer Pressure?” vẹ uyovwinrota 16, “A Double Life—Who Has to Know?” rẹ obo re se *Questions Young People Ask—Answers That Work*, Ukori 2.

¹⁶ Ọ sa diane wọ guṅṅo ga kere ọkobaro ọkieje, yere ro ẹga ọkieje rogheresan, kere ẹga re Betel. Wọ da cha ghwobophiyọ ifomu na, wọ me ta uyota kpahen omakpokpo wen, eronwọn ra wọ dioto, kugbe uruemu wen. (Hib. 13:18) Die yen wo che ru, ọ da diane wo ru eronwọn ebrabra evo djahen ke ekpako na jovwo? Bru ayen ra wọ ke ukecha, rere wọ sa ga Jihova ve ewen obrorhiẹn ro fioto.—Rom 9:1; Gal. 6:1.

¹⁷ Wọ da he evunre ẹkuoto re usuon da dobo re iruo re avwanre ji, die yen ofori ne wo ru siere elo-kpa da vwe we ne wọ ke ayen evue ri shekpehen iniovo re avwanre? Wọ cha vwe ayen kemu kemu ru wọ riẹnre? Die yen Jesu ruru ọke ro vwo mudia oba-ro re osun re Rom? O ru nene obore Baibol na tare, ne o vwo “oke ra wọ fo, ve ọke ra wọ ta ota.” O vwo ọke evo re Jesu wọ fotovwin, ọ kpahen ota vuovo-o! (Aghwo. 3:1, 7; Mat. 27:11-14) E gbe je a vwe aghwanre vwo ruiruo vwe edia tiyen, kidie avwanre guṅṅo phi arho re iniovo re avwanre phiyo edia re imuoshọ-o.—Ise 10:19; 11:12.

16. Edia vo yen a da guṅṅo uyota mie ohwo ro guṅṅo ghwobophiyọ ifomu ra wọ rua ẹga ọkieje?

17. Die yen ofori ne e ru siere otu re vwosua avwanre da nokpen re evue ri shekpahen iniovo re avwanre?

Mavọ yen wọ sa vwọ riẹn ọke ro vwo fo nẹ wo fotovwin,
kugbe ọke re wọ vwọ ta uyota na eje?

(Ni ẹkoreta 17, 18)

18 Ku wọ da rha riẹn kpahen umwemwu ọgangan rẹ oniọvo ọvo ruru vwo? Ọkiọvo, ekpako rẹ ukoko ri vwo oghwa rẹ ayen vwọ sẹro rẹ ofuanfon rẹ uko-ko na sa nọ wẹ oborẹ wọ riẹn kpahen ota na. Die yen wo che ru, siẹrẹ ohwo na da dia ugbeyan yẹrẹ omoni wẹn? “Ohwo rọ ta uyota ọye ri se oseri rẹ uyota.” (Isẹ 12:17; 21:28) Eriyina, wo vwo oghwa ru wọ vwọ ta uyota kẹ ekpako na, wo siẹ emuvuọvo nẹ-ẹ, wọ je chahen ota na-a. Ofori nẹ ayen riẹn uyota na dẹn, rere ayen sa vwọ riẹn idjerhe ro me shephiyọ rẹ ayen wan chọn orumwemwu na uko, vwọ

18. Die yen ofori nẹ e ru, siẹrẹ avwanre da ta oborẹ avwanre riẹn kpahen iniọvo rẹ avwanre kẹ ekpako na?

rhoma vwo omamọ oyerinkugbe vẹ Jihova.—Jems 5:14, 15.

¹⁹ buine Devid da nẹrhovwo rhe Jihova: “Wọwẹ re guọnọ uyota ro nẹ evun rhe.” (Une 51:6) Devid riẹnre nẹ owenvwe ra vwo ta uyota, evunrẹ ubiudu na yen o nẹ cha. Inenikristi “ta uyota kẹ ohwohwo” vwẹ kẹdia kẹdia rẹ akpeyeren. Idjerhe ọfa re se vwo djephia nẹ avwanre fẹnere, ọyen re vwo yono ihwo uyota na vwẹ aghwoghwo. Ọnana yen obore a cha ta ota kpahen vwẹ uyono rọ vwo kpahen ọnana.

19. Die yen a cha ta ota kpahen vwẹ uyono rọ vwo kpahen ọnana?

UNE:
29, 53

Yono Uyota Na

**DIE YEN
EKPAHONPHIYO
WEN?**

*“E Ọrovwohwo, . . . ekuogbe re ota
wen ejobi uyota.”—UNE 119:159, 160.*

Die yen ofori ne a
tenrovi vwe iruo re
aghwoghwo na?

JESU KRISTI wianre kere okarirhe
ve oghwoghwo. (Mak 6:3; Rom
15:8) O nabọ ten ona re iruo ive na.
Kere okarirhe, Jesu ten ona re obo
ra vwe ekuakua sansan vwo kara
irhe, e mi ru ayen phiyo obo ra vwo
rhuere uwevwin. Kere oyono, Jesu
nabọ vwe erianrien royen vwo chon
ihwo uko vwo vwo eruọ re Ota re
Oghene. (Mat. 7:28; Luk 24:32, 45)

Diesoro a vwo ke
avwanre Ekpeta re
Uyono?

Ovo usun re
ekuakua rehe ekpeti
re uyono na yen
wo je rhe ten ona
roye-en?

1, 2. (a) Iruo vo yen Jesu phi phiyo edia
resosuo vwe akpeyeren royen, ke diesoro?
(b) Die yen avwanre che ru rere avwanre sa
vwo dia uvi re “iruiruo re Oghene”?

Jesu vwo te egbukpe 30, o de chukoku iruo re okari-rhe, ko rhi muomaphiyo iruo re aghwoghwo na, ro dia iruo ro ma ghanre ke. O tare ne aghwoghwo re iyenren esiri re Uvie na, o yen ovo usun re obo re nerhe Oghene jo rhe akpo na. (Mat. 20:28; Luk 3:23; 4:43) Jesu phi iruo re aghwoghwo na phiyo edia resosuo vwe akpeyeren royen, o je guono ne ihwo efa ru otioyen.—Mat. 9: 35-38.

² Dede ne buebun re avwanre dia ekarirhe-e, je avwanre eje ghwoghwo iyenren esiri re Uvie na. Oghene biacha iruo nana, kidie o pha ghanghanre ke; oyensoro e vwo se avwanre “iruiruo re Oghene.” (1 Kor. 3:9; 2 Kor. 6:4) Avwanre vwo imuero den ne “ekuogbe re ota [re Jihova] ejobi uyota.” (Une 119:159, 160) Eriyina, avwanre guono “nabo yonre ota re uyota na” gba-gba vwe aghwoghwo re avwanre. (Se 2 Timoti 2:15.) Onana yen soro avwanre vwo davwengba rere ona re avwanre vwo yono ihwo Baibol na se vwo yovwinphiyo, kidie Baibol na yen avwanre vwo yono ihwo uyota ro shekpahen Jihova, Jesu Kristi, kugbe Uvie na. Vwo vre Baibol na, ukoko re Jihova ke avwanre ekuakua sansan re sa chon avwanre uko vwo ruiruo re odibo egbe na fioto. Ekuakua nana he evunre Ekpeti re Uyono re avwanre. Ofori ne avwanre nabo ten ona re obo ra vwe ayen vwo ruiruo.

³ O se gbewunu oboresoro e vwo se Ekpeti re Uyono

3. Die yen avwanre cha ma tenrovi vwe oke ro cheko ke eyeren nana, ke mavo yen Iruo Re Iyinkon Na 13:48 sa vwo chon avwanre uko?

ukpere Ekpeti re Aghwoghwo. “Aghwoghwo” churobo si ovue ra vwo ke ihwo; “uyono” ke rha ona re vwo ruo rere ovue na se vwo te ubiudu re ihwo na, te edia re ayen da sa reyo vwo ruiruo. E je avwanre reyo omoke kren ro cheko ke eyeren nana, vwo tenrovi obo ra sa vwo ton uyono re Baibol phiyo ve ihwo, rere e yono ayen uyota na. Oyena mudiaphiyo ne avwanre cha nabo frekoto guono ihwo ri vwo urhurusivwe re ayen vwo vwo “arho ri bede” na, rere a chon ayen uko vwo dia idibo re Oghene.—**Se Iruo Re Iyinkon Na 13:44-48.**

4 Mavo yen e se vwo vughe otu re guono “arho ri bede” na? A cha vwerokere Inenikristi re egbukpe ujo-rin esosuo ri womare aghwoghwo vwo vughe ihwo nana. Eriyina, ofori ne e ru nene iji re Jesu nana: “Korho korho re ovwan teri, eye orere, ovwan guono ohwo ro fori vwo.” (Mat. 10:11) Avwanre riene den ne ihwo re kparoma che se rhiaboreyo ovue na-a, eriyin ji te otu je ewen esiri ve eguono re Oghene evwo. Avwanre guono ihwo ri vwo urhurusivwe kpahen uyota na, ri vwo ewen esiri, ri ji vwomakpoto. A sa vwe egbaedavwon re avwanre vwo vwanvwe obore Jesu ruru kere okarirhe. Okiovo o nabo frekoto guono irhe sansan ri che yovwin ke eche, egbara, urhekpe, ve eronvwon efa tiyen. O da mre urhe ro shephiyo ke obo ro guono rue, o mi rhie ekpeti ro ghwe von ve ekuakua ro vwo ruiruo. Womare ekuakua rehe ekpeti na ve ona royen, o me

4. Mavo yen a sa vwo guono ihwo ri vwo urhurusivwe re ayen vwo vwo “arho ri bede na”?

nabọ kare urhe na shephiyo obo ro guonore ne o dia. Otioyen avwanre je cha guono ihwo ri fori, ji vwe ona re avwanre vwo ru ayen phiyo idibo re Jesu.—Mat. 28: 19, 20.

⁵ Kemu kemu rohe ekpeti re vwo ruiruo, vwo obo re vwo rue. Kere udje, vwe ro roro ekuakua sansan re Jesu vwo ruiruo royen kere okarirhe.* O guono ekuakua ro sa vwo ma irhe na, ji jokaphiyo asan ro cha wan bere ayen. O je guono ekuakua ro se vwo bru iphrophro phiyo ayen, kara ayen, phion ayen, ji hwe ayen mu ohwohwo. Eriyin ekuakua sansan rehe evunre Ekpeti re Uyono re avwanre ji vwo obo ra vwe ayen vwo rue. E gbe je a fueren ekpeti re uyono re avwanre na, rere a rien obo ra sa vwo reyo ekuakua iyoyovwin rehe evun royen vwo ruiruo.

EKUAKUA RE AVWANRE VWO DJE OMA KE IHWO

⁶ Ikadi re se Vwo Kpo Jw.Org. Enana imikadi re avwanre se vwo dje oma ke ihwo, ji dje websaiti re avwanre ke ayen. Ayen se yono kpahen avwanre, ji

* Ni uyovwinrota na “The Carpenter” ve ekpeti na “The Carpenter’s Toolbox” rehe *Uwevwin Orherere* re August 1, 2010, (o re oyibo).

5. Die yen ofori ne a rien kpahen ekuakua rehe evunre Ekpeti re Uyono re avwanre? Djudje royen. (Ni ihoho resosuo na.)

6, 7. Mavo yen wo reyo ikadi re se vwo kpo jw.org na vwo ruiruo wan? (b) Eronwon ive vo yen a vwe Omobe re Vwo Durhie Ihwo Kpo Uyono na vwo rue?

nokpen re uyono re Baibol vwe websaiti na. Ihwo re vre 400,000 yen nokpen re uyono re Baibol vwe websaiti re jw.org na re, ujoin buegun je nokpen re uyono re Baibol vwo kede kede! Wo se mu evo nene oma kpo kasan kasan, rere wo se vwo ghwo ghwo siere uphen na de rhi phiyo.

⁷ **Emebe re Edurhie.** Erɔnvwon ive yen a sa vwe omobe re vwo durhie ihwo kpo uyono na vwo ru. E si eta nana phiyo evun royen: “E durhiuwe ne wo nene Iseri ri Jihova yono Baibol na.” E de ji si phiyo ne wo se ru otioyen siere wo da “rhi emewa avwanre” “yere ohwo se rhi yonuwe.” Koyen omobe nana dje avwanre ke ihwo, o ji durhie “igbere vwe erhi” yere otu ri vwo urhurusivwe re ayen vwo nyo Ota re Oghene, ne ayen rhi nene avwanre yono Baibol na. (Mat. 5:3) Vwore uyota, kohwo kohwo sa rhe emewa re avwanre, o torori se ayen rhiaboreyo uyono re Baibo-ol. Ayen da rhe, ke ayen cha mre obore ayen se yono mie avwanre kpa-hen Baibol na.

⁸ Ofori ne avwanre durhie ihwo ne ayen rhe emewa re avwanre obo ovo, siere o da hanwe. Diesoro? Kidie ayen da rhe, ke ayen cha mre vughe ne avwanre nabo riavwerhen re uyota na vwe emewa re avwanre, je ihwo re he Babilon Rode rioja re owenvwe re Ota re Oghene. (Aiz. 65:13) Ray kugbe Linda re dia aye gbe oshare vwe United States, vwo oniso re onana ikpe evo re wanre.

8. Mavo yen o ghanre te re ihwo vwo rhe emewa re avwanre, o da tobọ dia obọ ovo? Djunute udje ovo.

Fikire esegbuyota re ayen vwo kpahen Oghene, kugbe urhurusivwe rayen kpahen Baibol na, ayen de brorhien ne ayen cha ton ishoshi era phiyo. Ayen je guono fueren ishoshi na eje rehe orere na, dede ne ayen pha buebun. O vwo iwan ive re ayen guono mre vwe ishoshi re ayen cha vwomaba. Oresosuo, ishoshi na mi yono ayen emuovo kiriguo, orive, ihwo rehe ishoshi na me je sen osenvwe kere idibo re Oghene. Ikpe evo vwo wan nu, ofu de rhi dje ayen, kidie ayan kpo ishoshi na eje rehe orere na, je ayen sa mre o ro yanmu iwan ro rhe ayen ewen na-a. Ayen se yono emu vuovo-o, osenvwe re ihwo na ji shephiyo o re idibo re Oghene-e. Ayen vwo vren ne ishoshi re ayen rare kuko, Linda de kpo iruo royen, Ray de rhivwin kpo obo uwevwin. Je, oke ro vwo he imoto royen yanran, Ray da mre Oguan Ruvie ovo. O de roro, 'Ke me da rha ro evun royen ra mre obo re rue vwe etiyin vwo?' Vwore uyota, obo ro mre vwe etiyin ede yena cha sa chororo-o! Ihwo eje rehe Oguan Ruvie na dedire sasasa, ayen je nabo sen osenvwe re abavo. Ray chidia ovo usun re egbara rehe urhie re obaro na, o da je riavwerhen re obo ro yonori ede yena! Oghwa hoho obore oyinkon Pol ta kpahen ohwo ro rhe omewa re Inenikristi obo resosuo, o da ta: "Oghene ghine he ohri re ovwan." (1 Kor. 14:23-25) Kedidjana kedidjana koyen Ray vwo kpo uyono. Oke vwo yanran, o da je vwe uyono re uvwe re udughwren woba. Linda je ton uyono era phiyo; ayen ihwo ive na de rhaboreyo uyono re Baibol ji bromaphiyame, dede ne ayen vre egbukpe 70 re.

EKUAKUA RA VWỌ TON OTAĒTAKUĘGBE PHIYỌ

⁹ **Itrati.** Avwanre vwo itrati ẹrenren ra sa vwo ton otaĕtakuegbе phiyọ phephere. Omare oduduima iyorin re itrati nana yen a teyen phia re, rhavwen oke re vwo siobonu ayen vwe 2013! Itrati na yowwirin mamọ, kidie ona oвуovo yen e vwo si ayen eje. Wọ da ghwa ten ona re obo ra reyo ovo vwo ruiruo, ju wọ rien ayen eje re. Mavọ yen wọ sa vwo vwe itrati vwo ton otaĕtakuegbе phiyọ?

¹⁰ Reyo phiyọ ne itrati re *Die yen Uvie re Oghene?* yen wọ guono vwo ruiruo. Dje onọ rohe opharo re itrati na ke ohwo na, rere wọ no: “Wọ rien obo re se Uvie re Oghene? Wọ ta ne. . . ?” Gba vwe ne o je ovo usun re eno erha na. Ukperẹ wọ vwo vwe se ẹkpahonphiyọ royen gbare yere o chore, ghwe rhie kpo “Obo ri Baibol na Tare” rohe obevun re itrati na, wo se Daniel 2:44 kugbe Aizaya 9:6. Rere wọ ta ota na kpobarophiyọ siere uphen na da herọ. Ukuoto royen, wọ me no onọ nana rohe ebere re “Obo re Roro Kpahen,” vwe obuko re itrati na: “Mavọ yen akpeyeren cha dia vwe oto re usun re Uvie re Oghene?” Onọ yena koyen wọ cha kpahenphiyọ oke ofa wo de bro ra. Vwe orhivwinbrura na, wo se dje uyono 7 re ibrosho na, *Iyenren Esiri ro ne Obo re*

9, 10. (a) Diesoro o vwo loho ra vwo vwe itrati vwo ruiruo?
(b) Djise re obo ra sa vwo reyo itrati re *Die yen Uvie re Oghene?* vwo ruiruo.

Oghene Rhe! ke ohwo na, ro dia ovo usun re ekuakua re avwanre vwo ton uyono re Baibo phiyo.

EKUAKUA RE RHANRIEN URHURUSIVWE

¹¹ **Imagazini.** *Uwevwin Orherere ve Awake!* na yen ebe ra ma fan je ghare vwe akpo na enena! Iyovwinreta ri se si kohwo kohwo urhuru yen e phie phiyo ayen, kidie ihwo ri ne kasan kasan rhe yen se ayen. E je avwanre vwe ayen vwo rhanrien urhurusivwe re ihwo kpahen obo re ma ghanre vwe akpeyeren re ihworakpo enena. A sa reyo ayen ke ihwo re ghene guono ayen den, siere a da rien oka re ihwo ra vwe fiki rayen si imagazini na.

¹² A teyen *Awake!* na fikire ihwo ri ghwe vwo erianrien okokodo kpahen Baibol na-a. O sa tobo diane ayen rien emuvuovo kpahen iyono re Inenikristi-i, ayen vweroso ega-a, yere ayen tobo rien oghanrovwe re Baibol na-a. Odavwe ra vwe fiki royen si *Awake!* na, oyen a vwo chon ihwo uko vwo vwo imuro ne Oghene hero. (Rom 1:20; Hib. 11:6) O je nerhe ihwo vwo imuro ne Baibol na ghini “ota re Oghene.” (1 Tes. 2:13) Iyovwinreta rehe opharo re *Awake!* erha ra teyenphia vwe 2018 yehe: “The Way of Happiness,” “12 Secrets of Successful Families,” kugbe “Help for Those Who Grieve.”

11. Die yen a vwe imagazini re avwanre vwo ruere, ke die yen ofori ne avwanre rien kpahen ayen?

12. (a) Orho yen odavwe re *Awake!* na, ke amono yen a vwe fiki royen sio? (b) Erhuvwu vo yen wo mreere uvwre nana, wo vwo reyo *Awake!* na vwo ruiruo?

¹³ E ru *Uwevwin Orherẹ* re phiẹ phiyo ada na, fikire ihwo re muoghọ kẹ Ọghẹnẹ kugbe Ota royen. Dede nẹ ihwo tiọna vwo erianriẹn evo kpahen Baibol na, ayen ji rhi vwo ẹruọ rẹ iyono royen gbagba-a. (Rom 10:2; 1 Tim. 2:3, 4) Iyovwinreta erha re tonphiyo vwe opharo rẹ ẹbe *Uwevwin Orherẹ* ra teyenphia vwe 2018 kpahenphiyo enọ nana: “Baibol na Kpo Awanre Re?,” “Mavọ Wọ sa Vwọ Riẹn Obaro Na?,” kugbe “Ọghẹnẹ Davwerhọn Wẹn?”

EKUAKUA RE NERHE OHWO VWO ORURU

¹⁴ **Ividio.** Vwe ọke rẹ Jesu, ẹgba rẹ ugbobo yen ekarirhe vwọ reyọ ekuakua rẹ ayen vwọ wian na vwo rui-ruo. Enẹna, ekarirhe vwo ekuakua sansan ri vwe ẹlẹtri-ki vwo rui-ruo; ekuakua kere isara, imeshini re vwo hwe uperen, i re vwo bre iphrophro, ve efa tioyen. Vwọ vre ẹbe ve imagazini, avwanre ji vwo ividio sansan re dje ke ihwo; ene rayen he evunre ekpeti rẹ uyono rẹ avwanre: *Diesoro E Vwo Yono Baibol Na?, Mavọ Yen E Ruẹ Uyono ri Baibol Wan?, Die Yen E Ruẹ Vwevunre Oguan Ruvie?,* kugbe *Amono Yen Iseri rẹ Jihova?* Ividio ri te ibrero ive na-a, yovwirin kẹ aghwoghwo rẹ oboresosuo. E se

13. (a) Amono yen a vwe fiki royen teyen *Uwevwin Orherẹ* re phiẹ phiyo ada na? (b) Erhuvwu vo yen wo mreme uvwre nana, wo vwọ reyọ *Uwevwin Orherẹ* na vwo rui-ruo?

14. (a) Diesoro a vwọ vwe ividio ene vwoba ekuakua rehe ekpeti rẹ uyono rẹ avwanre? (b) Erhuvwu vo yen wo mreme vwo nẹ ividio ru wo dje ke ihwo?

hworo i ri gron vre ɔtiɔyen ke ihwo ri vwo ɔke, yere vwe ayen vwoɓa ru orivwinbrura. Ividio nana eje sa kon oruru re uyono re Baibol ve omevwa era phiyo ihwo oma.

¹⁵ Kere udje, oniɔvo aye ovo vwo mre aye ofa ro kua ne Micronesia rhe ro je ephere re Yapese, o de dje ividio re *Diesoro E Vwo Yono Baibol Na?* ke, vwe ephere royen. Ividio na vwo tonphiyo, aye na da ta: “Onana ephere me. Oghene na! Asan ovo yen me ve ohwo ro ta ota na nurhe. Ephere me yen o je na!” O vwo ru nu, o da tane oyen che se ebe ji ni ividio na eje ra vwophia vwe websaiti re jw.org vwe ephere royen. (Ji ni Iruo 2: 8, 11.) Gbe ni udje ofa. Oniɔvo aye ovo rohe United States sendi re adresi re ividio vuovo na vwe ephere royen vwo rhe omoro re oniɔvo royen. Omoro re oniɔvo royen na vwo no nu, o de si eta nana vwo rhe: “Asan ra da tane akpo na ejobi he oboro re ogangan re ohwo uwmemwu na, te vwe ewen den. Me da tane e rhi yono uvwe Baibol na.” Ekuoto ra da dobo re iruo re avwanre ji yen oshare nana dia!

EKUAKUA RE VWO YONO UYOTA NA

¹⁶ **Ibrosho.** Mavo yen wo sa vwo vwe uyota na vwo yono ohwo ro ghwa rien ebe se-e, yere ra je rhe teyen

15. Djudje re oboro ividio re avwanre ruru oma re ihwo ri niro vwe ephere rayen?

16. Djise re oboresoro e vwo ru ibrosho nana: (a) *Kerho re Oghene Rere Wo dia Bede.* (b) *Iyeren Esiri Ro Ne Oboro Re Oghene Rhe!* (c) *Amono Yin Rue Oho re ri Jihova Nonena?*

ẹbe rẹ avwanre kpo ephẹrẹ roye-en? Avwanre vwo ekua-kua ra sa vwo chọn uko—ibroshọ rẹ *Kerhọ rẹ Oghẹnẹ Rere Wọ dia Bẹde*.^{*} Wọ sa vwe ibroshọ rẹ *Iyẹnren Esiri Ro Nẹ Obọ Rẹ Oghẹnẹ Rhe!* vwo ton uyono rẹ Baibol phiyo. Wo se dje iyovwinreta 14 rehe obuko rẹ ibroshọ na ke, rere o vwe we o ro me vwo omavwerhovwen kpahen. Gbe nene ton uyono rẹ Baibol phiyo vwe uyovwinrota ro jere na. Wọ davwen irorojeje nana vwe orhivwinbrura obọ ovo re? *Amono Yin Rue Ohoṛe ri Jihova Nonena?* oyehe ibroshọ rerha vwe ekpeti rẹ uyono rẹ avwanre. E ruru rere a sa vwo reyo vwo dje ukoko na ke ihwo re yono. Re ni *Obe Uyono rẹ Akpeyeren Avwanre ve Iruo Ruvie Na* rẹ March 2017 rere wọ mre obore wọ sa vwo reyo vwo ruiruo.

¹⁷ **Ẹbe.** We ve ohwo da ton uyono rẹ Baibol phiyo ve ibroshọ nure, wọ sa guṛṛo oke ro shephiyo vwo kpo uyono na kpo oḃe re se *Die Yen Baibol na Se Yono Avwanre?* Oḃe nana cha nerhe erianriẹn rẹ ohwo na kodophiyo kpahen iyono rẹ Baibol na. Ohwo de yono oḃe na nu, gbe nene yono oḃe re se “*Sero rẹ Oma rẹ Ovwan Vwe Evun rẹ Eguṛṛo rẹ Oghẹnẹ,*”[#] siere wo de no ne o yan

^{*} O da dia ohwo ro rien ẹbe se-e, wọ sa chọn uko vwo nene uwe ve ibroshọ rẹ *Kerhọ rẹ Oghẹnẹ* rẹ eta royen ghwe bu-un.

[#] A cha vwe oḃe re se *How to Remain in God’s Love* vwo wene, siere o da herọ re vwe Urhobo.

17. (a) Djise rẹ oboresoro e vwo ru ẹbe ive rẹ avwanre vwo yono ihwo. (b) Die yen ihwo re guṛṛo bromaphiyame che ru, ke diesoro?

obaro. Ọbe nana cha chon ohwo na uko vwo riẹn obo ro sa vwo vwe irhi re Baibol vwo ruiruo vwe akpeyeren re kedede royen. Karophiyọ ne ofori ohwo na vwo yono ebe ive nana re, o da tobọ diane o bromaphiyame nure. O cha nerhe awọ royen sa nabọ muoto vwevunre ukoko na.—Se Kọlose 2:6, 7.

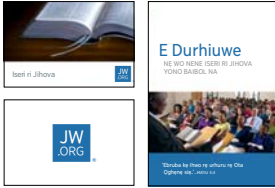
¹⁸ Kere Iseri re Jihova, a ke avwanre iruo re aghwo-ghwo re “iyenre esiri” ro cha nerhe ihwo vwo arho re bede. (Kol. 1:5; se 1 Timoti 4:16.) A je ke avwanre ekpeti re uyono ra ghwe von ve ekuakua re sa chon avwanre uko vwo ruiruo na fioto. (Ni “Ekpeti re Uyono.”) E gbe je avwanre ten ona re obo ra sa vwo reyo ayen vwo ruiruo yoyovwin. Oghwoghwo ọvovo se brorhiẹn re obo ro sa reyo vwo ne ekpeti na vwo ta ota ke ohwo ro dje omavwerhovwen phia, kugbe oke ro che vwo ru otioyen. Je, odavwe avwanre dia o ra de vwo ghare ebe-e; avwanre je guono vwe ebe ke ohwo ro dje omavwerhovwen phia kakaka-a. Odavwe re avwanre, oyen ra vwo vwe ukecha ke otu ri vwo urhurusivwe kpahen uyota na, ri vwo ewen esiri, ri ji vwomakpotọ yere ihwo re guono “arho ri bede na,” rere ayen sa vwo dia idibo re Jesu.—Iruo 13:48; Mat. 28:19, 20.

18. (a) Kere ihwo ri yono uyota na, die yen 1 Timoti 4:16 bru avwanre uche ne e ru, ke die yen che ne obuko royen rhe? (b) Die yen ofori ne o dia odavwe re avwanre oke re avwanre da vwe Ekpeti re Uyono re avwanre vwo ruiruo?

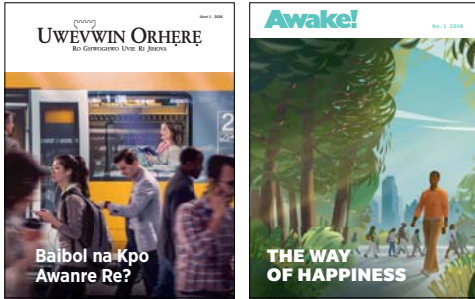

EKPETI RË UYONO

IKADI RE SE VVO KPO JW.ORG VË ËMËBE RË EDURHIE

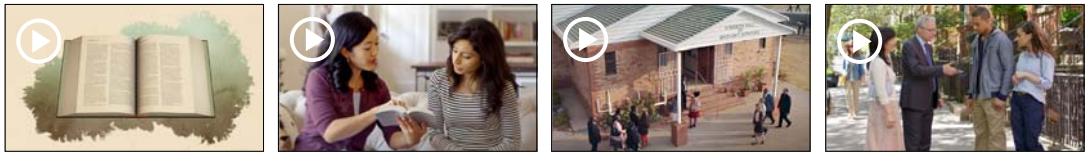
IMAGAZINI

ITRATI

IVIDIO

IBROSHQ VË ËBE

Vwẹrosọ Osun rẹ Avwanre —Jesu Kristi

*“Ohwo ọvo ọye hẹ onini rẹ owwan,
ohwo yena hẹ Kristi.”—MAT. 23:10.*

JOSHUA je karophiyọ eta nana rẹ Jihova ta kẹ: “Mosis rẹ odibo mẹ o ghwu nure; asakiephana gbe vrẹn, ru wọ wan Jọdan nana vrẹn, wẹ vẹ ihwo nana ejobi, vwo kpo otọ re me cha vwọ kẹ ayen.” (Jos. 1:1, 2)

1, 2. Egbabọse vọ yen Joshua hirharoku ọke rẹ Mosis vwo ghwu nu?

UNE:
16, 14

WỌ KAROPHIYỌ?

Mavọ yen Jihova vwo sun ihwo rọyen vwẹ ọke rẹ Joshua?

Die yen avwanre yono vwo nẹ oborẹ Jesu sun ukoko rẹ Inenikristi rẹ ẹgbukpe ujoin ẹsosuọ wan?

Diesorọ o vwo fo nẹ avwanre vwẹrosọ usuon rẹ Jesu nonẹna?

Ọnana ewene rode ọ Joshua ọ gare kere odibo ọ Mosis omare egbukpe 40 re na, rhero roye-en!

² Ọ vwo diane Mosis yen suen ihwo na vwe ikpe buehun rhire na, Joshua se vwo ewen ivive se ihwo na cha rhonvwe vwomakpotọ nene odjeke royen. (Urhi 34:8, 10-12) Ehiahiẹ ovo re ru kpahen Joshua 1:1, 2 de se: “Ne ọke awanre rhi te ọke nana, obo ro me muoshọ kparobo, oyan re vwo wene ohwo ro suen. Kidi o se djobote ofuvwegbe re ekuoto.”

³ Joshua vweroso Jihova, dede ne o vwo oboresoro oshọ vwo muo. Ede ibro vwo wan nu, o da reyo owojeje oghanhanre ovo. (Jos. 1:9-11) Eroewosuọ royen kpahen Jihova fierere ke. Kirobo re Baibol na djere, Jihova sero royen ve ihwo re Izrel womare amakashe ovo. Amakashe yena sa dia Ota na, ọ dia Omokpako re Oghene.—Eyan. 23:20-23; Jon 1:1.

⁴ Womare ukecha re Jihova, ihwo re Izrel de rhia-boreyo ewene na, re ayen vwo ne oto re usuon re Mosis vwo kpo o re Joshua. Avwanre ji yeren vwe ọke re ewene sansan vwo vwomaphia. Eriyina, e se roro, ‘Ukoko re Jihova vwo yan obaro ghwraghwraghwra na, avwanre ghene sa vweroso Jesu ọ dia Osun re avwanre?’ (Se Matiu 23:10.) E je a fueren obore Jihova nabọ sun ihwo royen yoyovwin vwe ọke awanre.

3, 4. Mavo yen avwanre ru rien ne eroewosuọ re Joshua fierere ke, ke ono vo yen a sa no oma re ohwo?

O SUN IHWO RẸ ỌGHẸNẸ RO OTỌ RẸ KENAN

⁵ Ihwo rẹ Izrẹl vwo shariẹ urhie rẹ Jọdan vrẹ nu, o kriri-i, Joshua de rhiẹromrẹ emuovo ro gbere unu. Ro vwo siẹkẹrẹ orere rẹ Jeriko, ọ da mrẹ ọshare ọvo rọ vwe ọlọkọ yonron obo. Kidie nẹ o vughe ọshare na-a, Joshua da nọ: “Wọ ve avwanre obo vwo, gbenẹ wẹ ọvweghrẹ rẹ avwanre?” Ekevuovo, o gbe Joshua unu ọke rẹ ọgbofovwin na vwo dje oma kẹ. Ọshare na tare nẹ ọyen “onotu rẹ ofovwi rẹ Ọrovwohwo” rọ choma rọ vwo chochon rẹ ihwo rẹ Ọghẹnẹ. (Se Joshua 5:13-15.) Dede nẹ Baibol na djere vwe asan efa kerẹ asan ra da mre nẹ Jihova komobo royen yen ta ota kẹ Joshua vwe ọke sansan, je o muero den nẹ o ru ọtiyen womare amakashe, kirobo ro ruru vwe ọke rẹ obuko.—Eyan. 3:2-4; Jos. 4:1, 15; 5:2, 9; Iruo 7:38; Gal. 3:19.

⁶ Amakashe na vwe Joshua obo ro se vwo phi Jeriko kparobo. Je, e se roro nẹ odjekẹ evo rọ vwophia na cha sa wia-an. Kerẹ udje, ọ vwe Joshua nẹ e je eshare na eje yanvwe. Ọyena mudiaphiyọ nẹ eshare na rha cha sa honre vwe uvwre rẹ ede evo-o. Oyanvwe kẹ obo re ji ruẹ vwe ọke rẹ ofovwin?—Jen. 34:24, 25; Jos. 5:2, 8.

5. Die phiare ọke rẹ Joshua vwo sikẹrẹ Jeriko? (Ni uhoho resosuo na.)

6-8. (a) Diesoro odjekẹ evo rẹ amakashe rẹ Jihova vwophia na vwo gbe ohwo unu? (b) Diesoro odjekẹ yena vwo dia ọ rẹ aghwanre, ro ji fo aruoke? (Ni eta rehe oboto na.)

⁷ Ọkiọvo udu bru isodje ẹ Izrẹl mamọ kpahen obore ayen sa vwọ chochọn ẹ orua rayen vẹ era ẹ oyanvwe na, siẹ ẹ ivwrihẹn de bru ayen rhe. Kpregede na, ayen de nyo nẹ a “kare Jeriko gbe vwe obo evun te otafe fiki ẹ ihwo ẹ Izrẹl.” (Jos. 6:1) O muero den nẹ iyenren yena nerhe eroevwosu rayen rhoma ganphiyo kpahen Jihova!

⁸ Amakashe na je vwe ihwo ẹ Izrẹl nẹ ayen honre Jeriko-o, ukpere otioyen, o tare nẹ e je ayen yan riarie orere na obo ovo edoke vwe ede esan, ayen mi rhe ru otioyen abo ighwen vwe ede righwen na. Evo usun ẹ isodje na se roro, ‘Onana rha dia oke ehwe-e!’ Ekevuovo, Osun rayen ẹ ayen rhiromre-e na, rien obo ro rue. Ona nana bon esegbuyota ẹ ihwo ẹ Izrẹl gan, o je nerhe ayen sa kenoma ke ohonre ẹ ayen rha honre vẹ egbofovwin ẹ Jeriko.—Jos. 6:2-5; Hib. 11:30.*

⁹ Die yen ikuegbe nana yono avwanre? Ukoko ẹ

* Ihwo re ton oto guono ekuakua awanre, mre eka ra sero royen vwe usun ẹ ekuakua re ghwocho cheko vwe Jeriko. Oyena ghwa odjephia nẹ a gbogba riarie orere na phiyo vwe oke grongron tavwen a ke ghwocho-o; eriyina, emuore rayen reri-i. Noso nẹ Jihova jurhi ke ihwo ẹ Izrẹl nẹ ayen ghwa emuvuovo nẹ orere na-a. Ayen phi orere na kparobo vwe oke orho. Oyena omamo ẹ oke, kidie eka buebun jehẹ evunre aghwa ẹ ihwo na ji rhi vu-un.—Jos. 5:10-12.

9. Diesoro o vwo fo nẹ e nene odjeko ẹ ukoko ẹ Jihova vwophia? Djudje royen.

Jihova se ru ewene evo ri che gbe avwanre unu vwe ọke sansan. Kere udje, o sa diane wo vwo ewen ivive esosuo kpahen ifonu ve itableti re ukoko na tare ne a sa vwoba ruiruo vwe aghwoghwo ve emevwa, kugbe uyono romobo. Ekevuovo, avwanre mre erere no cha asaokiephana. Vwore uyota, erhuvwu ro ne ewene tioyena cha ukuoto royen, nabo bon esegbuyota re avwanre gan, je sie avwanre kere ohwohwo.

OBORÉ JESU SUN UKOKO NA WAN VWE ĘGBUKPE UJORIN ĘSOSUO

¹⁰ Omare egbukpe 13 re Konilio vwo kurherie nu, a je mre Inenikristi re Ju evo ri titi oyanvwe. (Iruo 15: 1, 2) Aphro vwo vwomaphia vwe Antiok, iniovo na da jiroro re vwo ji Pol bru eko rowwrote na ra vwe Jerusalem, rere a rhuere ota na phiyo. Ekevuovo, die yen ghini mu ayen vwo jiroro yena? Pol da ta: “Vwe evun re ewophia me vwo yanran.” Aphro hero-o, Jesu yen ruro otioyen rere eko rowwrote na sa vwo rhuere ota na phiyo.—Gal. 2:1-3.

¹¹ Womare odjeke re Jesu, eko rowwrote na da ta phephen ne igiye ri kurherie rhe ukoko na guono

10. Ono yehe obuko re echidoto ogheresan re eko rowwrote na ruru vwe Jerusalem?

11. (a) Ewen vo yen ji rhe Inenikristi re Ju kpahen oyanvwe? (b) Die phiare ro rhe nerhe a mrevughe se Pol ghini vwo ewen ro vwo nene odjeke re ekpako rehe Jerusalem? (Ni eta rehe oboto na.)

Jesu yen sun ukoko na vwe ęgbukpe ujin ęsosuę
(Ni ękoreta 10, 11)

oyanvwe-e. (Iruo 15:19, 20) Ęķevuęovo, ikpe evo vwo tobę wan nu, buebun re Inenikristi re Ju na dobę re oyanvwe re emę rayen ji-i. Ekpako reķe Jerusalem de rhi nyo iguegun ovo kpahen oyinkon Pol, re ihwo evo vwo tane Pol yonron Urhi re Mosis na-a. Eriyina, ayen da vwe ne o ru emuęovo ro rhero roye-en.* (Iruo 21: 20-26) Ayen vuere ne o reyo eshare ene kpo uwevwin re ęga na, rere ihwo na vwo rien ne o “yonre urhi na.” Pol rha sa sen ke ayen jovwo, je vwe ayen ne Inenikristi re Ju na yen je eruę re ota re oyanvwe na evwo. Ęķevuęovo, Pol niroso ne ekpako na guęnre ne

* Ni ekpeti na “Paul Humbly Meets a Test” roķe *Uwevwin Orķere* re March 15, 2003, aruębe 24, (o re oyibo).

ufuoma dia evunre ukoko na, o da vwomakpotọ ru obore ayen tare. E se roro, ‘Diesoro Jesu vwo vwe uphen ke ota re oyanvwe na ne o dia oto kri te otioyen, je o riendre ne ughwu royen phioba phiyo Urhi re Mosis na re?’—Kol. 2:13, 14.

¹² O reyo oke tavwen ewene re ru phiyo iyono re ukoko na ke sa riendriendri ohwo oma. Inenikristi re Ju guono oke re ayen vwo wene iroro rayen. (Jon 16:12) O ben ke evo usun rayen, re ayen vwo rhonvwe ne a rha cha sa vwe oyanvwe vwo vughe ohwo ro ve Jihova gbe vwo oyerinkugbe ogheresa-an. (Jen. 17:9-12) Efa yonron urhi re oyanvwe na kokoroko, fikire osho ne ihwo re Ju rehe ekogho na che mukpahlen ayen. (Gal. 6:12) Oke vwo yanran na, Jesu da vwe odjeke efa phia womare ebe re Pol si vwo rhe ikoko na.—Rom 2: 28, 29; Gal. 3:23-25.

JESU JI SUEN UKOKO NA TE OKE NA

¹³ O da diane o pha benben re avwanre vwo vwo eruore re oboresoro ukoko na vwo ru ewene evo, avwanre me ghwoore oke vwo roro kpahlen obore Jesu sun ihwo re Oghene wan vwe oke awanre. Odjeke ro vwophia vwe oke re Joshua ve egbukpe ujin esosuo,

12. Diesoro Jesu vwo vwe uphen ke ota re oyanvwe na ne o dia oto krekri tavwen o ke rhuere phiyo?

13. Die yen sa nerhe e vwo odavwaro kpahlen uson re Jesu nonena?

sɛro rɛ ihwo rɛ Ọghɛnɛ kɛrɛ ɛko, ọ bɔn esɛgbuyota rayen gan, ọ je ɔn ayen uko vwɔ sɛro rɛ uvi rɛ oye-rinkugbe rɔhɛ evunrɛ ukoko na.—Hib. 13:8.

¹⁴ Odjekɛ ro fo aruɔke rɛ “odibo esiri na” na vwɔphia kɔke kɔke, ghwa odjephia nɛ Jesu guɔnɔre nɛ avwanre vwo omamɔ oyerinkugbe vɛ Jihova. (Mat. 24:45) Marc ro vwo emɔ ɛne, da ta: “Eshu vwɔso erua buebun, kidie ọ guɔnɔ ghwa ovwiɛrɛ ro ukoko na. Ọrhuɛrɛphiyotɔ rɛ ɛga orua rɛ kudughwɛn kudughwɛn na, ghwa uchebro vwɔ kɛ igbuyovwin rɛ erua nɛ ayen sɛro rɛ erua rayen!”

¹⁵ Avwanre de vwo ɛruɔ rɛ oborɛ Jesu suɛn ukoko na wan, ọ cha nɛrhɛ a riɛn nɛ ọ ghene guɔnɔ ɔn avwanre uko vwɔ yan obaro vwevunrɛ ukoko na. Patrick rɔ ga kɛrɛ ọkpako da ta: “Ọ bɛn kɛ iniɔvo evo ɛsoso, rɛ ayen vwɔ vwoma ekuɛko vwo kpo aghwo-ghwo vwɛ oba rɛ udughwɛn. Jɛ, ọrhuɛrɛphiyotɔ nana nɛrhɛ a mɛvughe nɛ Jesu vwo ɔdavwɛ rɛ ihwo eje, ji te otu re nɛ kuɛrofia. Iniɔvo rɛ oma vua, vɛ e re ghwa sasa vwevunrɛ ukoko na-a, nabɔ kpo aghwoghwo enɛna; ọrhuɛrɛphiyotɔ na ɔn ayen uko vwɔ riɛn nɛ ɛgbaɛdavwɔn rayen fiemu. Ọ bɔn esɛgbuyota rayen gan.”

¹⁶ Jesu je ɔn avwanre uko vwɔ tɛnrovie iruo rɛ

14-16. Mavɔ yen odjekɛ rɛ “odibo esiri na” vwɔphia vwo djephia nɛ Jesu guɔnɔ ɔn avwanre uko vwo vwo esɛgbuyota ọganɛn?

aghwoghwo na, ọ dia iruo ọ ma ghanre kparobo vwe otorakpo na enena. (Se Mak 13:10.) André re vwo mu edia re okpako o kri no-o na, davwengba vwo nene odjeke kpokpo eje re ukoko na vwophia. O da ta: “Uche ihwo re wian vwe oghon ukoko re si kpotọ na, nerhe a karophiyọ ne oke ro cheko na rhe gro-on, ofori ne e mu ewen kpahen iruo re aghwoghwo na, rere e ruo ve okpakpa.”

NENE ODJEKE RE KRISTI OKIEJE

¹⁷ Odjeke sansan re Ovie re avwanre Jesu Kristi vwophia, ghwe djephia ne o muegbe ọ vwo chon avwanre uko asaokiephana kugbe oke ọ cha. Eriyina, e gbe je avwanre ghoghọ fikire erhuvwu re ewene nana eje ghwa rhe. We ve orua wen sa vwe oke re ega orua re owan, vwo ta ota kpahen erere re owan mre vwo ne ewene re ukoko na ru phiyọ orhuerephi-yoto re aghwoghwo ve uyono re kudughwen kudughwen.

¹⁸ E de roro kpahen oboresoro ukoko na vwo ke avwanre odjeke sansan ve erere re ayen cha ghwa rhe, o cha nerhe o loho re vwo nene ayen ve omavwerhovwen. O vwerhoma ra vwo rien ne uche ebe ra teyanphia re ukoko na si kpotọ na, nerhe a sa

17, 18. Diesoro o vwo fo ne e roro kpahen erere ra mre vwo ne ewene sansan re ukoko na ruru?

sɛrɔ rɛ igho; ɛbe vɛ erɔnvwɔn efa re phie phiyo ifonu vɛ itableti je nerhe a sa here iruo rɛ aghwoghwo rɛ akpɔje na phiyo. Oniso rɛ erhuvwu nana cha nerhe a sa vwe ɛbe vɛ erɔnvwɔn efa re phie phiyo ifonu vɛ itableti vwo ruiruo vonvon asaokiephana vwo vre obo ri jovwo. O ji che djephia nɛ avwanre biecha Jesu, ro guonore nɛ ukoko na reyo ekuakua tiyena vwo ruiruo vwe idjerhe rɛ aghwanre.

¹⁹ Avwanre da davwɛngba vwo nene odjekɛ rɛ Jesu, ka sa bon esegbuyota rɛ ihwo efa gan, ji toroba uvi rɛ oyerinkugbe. Vwo kpahen uche ihwo re ga vwe Betel re si kpoto, André da ta: “Ewen esiri rɛ iniyo re ga

19. Diesorɔ e vwo nene odjekɛ rɛ Jesu?

Wɔ chɔn orua wɛn vɛ ihwo efa uko
vwo nene ukoko na kpɛkpɛkpe?
(Ni ɛkoreta 17, 18)

vwe Bẹtel jowwo na djephia kpahen ewene na, toroba ọgho ve ẹroẹvwosuọ ro rhe vwe. Ayen nene akperẹ re Jihova kpekpekepe, re ayen vwo ruẹ kiruo kiruo ro te ayen obo ve aghoghọ.”

VWO ESEGBUYOTA VE ẸROẸVWOSUỌ KPAHEN OSUN RE AVWANRE

²⁰ Jesu Kristi ro dia osun re avwanre na che “phi kparobo” kerekpe, ji ru eronwọn ri “mu osho.” (Ẹvwọ. 6:2; Une 45:4) Je enena, o muegbe re avwanre ohwo vuovo vwọ herhe ọke re che vwo vwobo vwe iruo re eyono ve ẹbabon rode re che ru vwe ọke re evrenushi na.

²¹ O toro obo re phiare-e, Ovie re avwanre che sun avwanre ro akpo kpokpo na siere a da vwerosuọ kare kare. (Se Une Re Ejiro 46:1-3.) Ewene sa dia egbabose ke avwanre, ma rho siere o de djobote akpeyeren re avwanre sievuovo. Mavo koyen avwanre sa vwọ sero re ufuoma re ubiudu re avwanre, ve esegbuyota ogangan kpahen Jihova? Ono nana yen a cha kpahenphiyo vwe uyono ro vwọ kpahen onana.

20, 21. (a) Diẹsorọ a sa vwọ vweroso Jesu ro dia Osun re avwanre? (b) Ono vo yen a cha kpahenphiyo vwe uyono ro vwọ kpahen onana?

UNE:
128, 129

WỌ KAROPHIYỌ?

Mavọ yen “ufuoma rẹ Ọghẹnẹ” sa wọ chọn avwanre uko siẹrẹ eronwọn de wene?

Mavọ yen avwanre sa wọ vwerokere udje rẹ Josef siẹrẹ ẹdia rẹ avwanre de wene kpregede?

Orhọ yen emu oghanghanre ovo re se yono mie Filip rọ dia oghwoghwota?

Sẹro rẹ Ufuoma rẹ Ubiudu Wẹn Siẹrẹ Ẹdia rẹ Akpeyeren Wẹn de Wene

“Me vwe ẹwen me te oto fofo rieji.”

—UNE 131:2.

ỌKE ra wọ vwe Lloyd vẹ Alexandra nẹ ayen rhivwin kpo, ayen de

1, 2. (a) Die yen sa phia siẹrẹ akpeyeren rẹ avwanre de wene kpregede? (Ni uhoho rẹsosuọ na.) (b) Wo nene oborẹ Une Rẹ Ejiro 131 tare, die yen sa chọn avwanre uko wọ sẹro rẹ ufuoma rẹ ubiudu rẹ avwanre?

muomaphiyọ mamọ ẹsosuọ. Kidie ọ vrẹ ẹgbukpe 25 rẹ ayen vwọ ga vwe Bẹtẹl re. Lloyd da ta: “Ọ ghwa hohọ nẹ Bẹtẹl vẹ iruo mi rue vwe oboyin na yen e vwo vughe uvwe. Vwevunrẹ ubiudu mẹ, mi vwo ọdawaro kpahen ewene na, jẹ emeranvwe evo vwọ wan nu, ofu de rhi dje vwe hwe. Iroro rẹ ofudjevwe na kọ kọn cha kọn kpo. Oma da vwerhen ovwe nananana, siẹvuovo na iroro rẹ ofudjevwe na me ghwa kọn rhe.”

² Akpeyeren rẹ ohwo de ghwe wene kpregede, oyena sa sua oshọ vẹ ofudjevwe. (Isẹ 12:25) Ọ sa tobọ dia bẹnbẹn rẹ ewene na vwọ rienrien avwanre oma. Vwe ẹdia tiyena, die yen sa nerhe ‘ewen rẹ ohwo toto’? (Se Une Rẹ Ejiro 131:1-3.) E ja fueren obore idibo Jihova evo rẹ ọke awanre vẹ ọke nana sa vwọ sẹro rẹ ufuoma rẹ ubiudu rayen, ọke rẹ ẹdia rẹ akpeyeren rayen vwo wene.

O VWO “UFUOMA RẸ ỌGHẸNẸ”

³ Ọke rẹ Josef vwọ hẹ ẹgbukpe 17, iniovo royen da she kpo evien fikire omaeriọ, kidie oyen ma kere ose rayen. (Jen. 37:2-4, 23-28) Omare ẹgbukpe 13 yen Josef chirakon rẹ ẹdia royen kere ovien kugbe oja ro rere vwevunrẹ uwodi re muro phiyo vwe Ijpt, ro dia ẹkuoto ro sherabo ke asan rẹ ose royen Jekop hepha. Die yen chon Josef uko vwọ kenoma ke ophu vẹ ofudjevwe?

3. Die yen phia ke Josef?

⁴ O muero ne oke re Josef vwo rioja vwevunre uwodi na, o nabo tenrovi ebruphiyo sansan re Jihova ku kuo. (Jen. 39:21; Une 105:17-19) Emramre re Jihova vwo ne vwevunre evwerhen oke ro vwo he eghene, nerhe o se vwo imuero ne Jihova ve oyen hero. (Jen. 37:5-11) O muero den ne o ghwo ro oke vwo ta omiaovwe re udu royen ke Jihova abo bue-bun. (Une 145:18) Jihova da nerhe o vwo imuero kokoroko ne o “ve oyen hero” vwe edawini royen ejobi.—Iruo 7:9, 10.*

⁵ O toro ebenben re avwanre rioja roye-en, avwanre je sa mre onerhevwe womare “ufuoma re Oghene” ro sero re iroro re avwanre. (Se Filipae 4:6, 7.) Koyen siere avwanre de bru Jihova ra oke re enwan ogangan da rhe, ufuoma re Oghene ko ke avwanre ogangan ra sa vwo yanmu oborateno vi vwe ega re Jihova, ukpere ofu vwo dje avwanre. E gbe ja fueren idje re oke re avwanre na, ro dje ekpo nana phia phephen.

* Ro vwo vren ne uwodi na nu, ikpe evo vwo wan nu, Josef da tane Jihova ke oyen omo ro cha nerhe omiamavwe re ubiudu royen kpoto. O de se Manasse, ro vwo ta: “Oghene nerhe oja me ejobi . . . cho ovwe ero.”—Jen. 41:51.

4. (a) Die yen Josef tenrovi oke ro vwo he uwodi? (b) Mavo yen Jihova vwo kpahen phiyọ erhovwo royen?

5. Mavo yen “ufuoma re Oghene” sa vwo chon avwanre uko vwo yanmu obore avwanre tenrovi vwe ega re Jihova?

BRU JIHOVA RA, RERE Ọ RHOMA KĘ WĘ UFUOMA RĘ UBIUDU

⁶ Ọke ra vwo vwe Ryan ve Juliette ne a dobo re ega rayen ji kere ekobaro ogheresan re omoke, ewen rayen da kuoron. Ryan da ta: “Avwanre de mu odavwe re avwanre bru Jihova ra womare erhovwo. Avwanre rienre ne ewene na ghwa uphen ogheresan re avwanre vwo dje eroevwosuore re avwanre phia ke Jihova. Awore re iniore buebun rehe evunre ukoko re avwanre na je rhe ghwo-to-o. Avwanre da nerhovwo rhe Jihova ne o je avwanre sa dia uvi re udje re esegbuyota ke ayen.”

⁷ Mavore yen Jihova kpahen phiyo erhovwo rayen wan? Ryan da ta: “Avwanre ghwa vwo nerhovwo na nu, udu re avwanre da rhe gan, osho ve ewan na da ranwie. Avwanre da rhe mrevghe ne Jihova je cha vwe avwanre vwo ruiruo siere avwanre de vwo omamore re ewen.”

⁸ Ewen ofuanfon na sa nerhe ewen re avwanre toto, o je sa nerhe a karophiyo ekpo re Baibol san-san re sa chon avwanre uko vwo mu ewen kpahen obo re ma ghanre vwe ero re Jihova. (Se Jon 14:

6, 7. Mavore yen erhovwo ra nere kpahen obenben ore kiriguo re rhiromre sa vwo nerhe e vwo ufuoma re ubiudu? Djudje ore.

8-10. (a) Mavore yen ewen re Oghene sa vwo chon avwanre uko vwo yerin ghene enwan? (b) Mavore yen Jihova sa vwo chon avwanre uko siere e de mu ewen kpahen ega royen?

26, 27.) Roro kpahen udje re Philip ve Mary re dia aye gbe oshare re gare vwe Betel vwe omare egbukpe 25. Vwe uvwre re emeranvwe ene, ini re ayen ihwo ive na, ve omoni rayen ovo de ghwu. Ke ayen vwerote ose re Mary ro vwo oga re iroro re se dementia.

⁹ Philip da ta: “Mi roro ne me davwengba vwo yerenghene edia na, je emuovo she cho. Me vwo mre Kolose 1:11 vwe Uwevwin Orherere ovo, me da rhe mre vughe ne akoechiro me ji rhi fioto-o. Ofori ne mi ‘chirakon vonvon ve erhior kugbe aghoghoho.’ Ekpo re Baibol yena nerhe ovwe karophiyohere ewen ofuanfon re Oghene yen sa nerhe e vwo aghoghoho, o dia edia re akpeyeren re ohwo-o.”

¹⁰ Jihova nabohere bruba ke Philip ve Mary, kidie yen si ewen ne ega roye-en. Ayen vwo vren ne Betel, ayen da mre ihwo re vwomakpahoto ne ayen rhi vwe Baibol vwo yono ayen, tobohore obohore ovo kudughwren kudughwren. Ukuko na, Mary da ta: “Ihwo nana yen aghoghoho re avwanre. Jihova wan oma re ayen vwo vwe avwanre ne eronvwonere e je shephiyohere.”

JE JIHOVA BRUBA KE EGBAEDAVWON WEN

¹¹ E rhe nomaso-o, enwan se mu avwanre ro, siere

11, 12. (a) Die yen Josef ruru re Jihova vwo bruba ke? (b) Mavo yen Jihova vwo hwosa ke Josef fikire akoechiro royen?

akpeyeren rẹ avwanre de wene kpregede. Ọnana obo rọ rha phia kẹ Josef jowwo. Ekevuovo, Josef nabọ davwengba vwọ vwẹ ẹdia royen ro weneri vwo ru obo ro yovwirin, Jihova de bruba kẹ ẹgbaedavwon royen. Dede nẹ e muro phiyo uwodi, Josef nabọ jomaoto ru kemu kemu rẹ olori rẹ uwodi na vwọ kẹ nẹ e ru, ki-robo ro ruẹ oke rọ vwọ hẹ uwewwin rẹ Potifa.—Jen. 39:21-23.

¹² Ẹdẹ ovo vwo te, e de mu eshare ivẹ re ga vwẹ oguan rẹ Fero bru Josef rhe, nẹ o vwerote ayen. Fikirẹ uvi rẹ uruemu rẹ ayen niso vwẹ oma rẹ Josef, eshare ivẹ na da vuẹ ebenben rayen vẹ ewerhen rẹ ayen ovuovo vwerhenre vwẹ ason. (Jen. 40:5-8) Josef rienre nẹ otaetakuẹgbe rayen na cha ghwa

Mavọ yen avwanre sa vwọ vwerokere Josef, o toro ẹdia rẹ avwanre hepha-a?

(Ni ẹkoreta 11-13)

omavwerhovwẹn bro ọyen rhe vwe obaro obo-o. Dede ne Josef je dia uwodi na vwe egbukpe ive efa, je ukuoto royen e de siobono. Edede yena, a da reyo vwo mu ohwo ro vwo kpahen Fero.—Jen. 41:1, 14-16, 39-41.

¹³ Kere Josef, avwanre sa mre oma re avwanre vwe edia re avwanre che se wene-e. Je, avwanre de chirakon je davwengba vwo ru obo ro yowirin vwe edia tiyena, Jihova ko se bruba egbaedavwon re avwanre. (Une 37:5) Dede ne “ofu” se “dje” avwanre okiovo, Pol tare ne e che se ‘siero nu’ avwanre-e. (2 Kor. 4:8) Avwanre cha mre orugba re eta yena, ma rho siere e de mu ewen kpahen iruo re Uvie na.

MUOMAPHIYO IRUO RE AGHWOGHWO WEN

¹⁴ Oghwoghwo na re se Filip nabu phi uvi re udje phiyoto ro vwo muomaphiyu iruo re aghwoghwo royen oke re edia royen vwo wene. Re vwo hwe Stivin nu, omukpahen ogangan da vwomaphia vwe Jerusalem.* Oke yena ji Filip riavwerhen re uphen re

* Ni uyovwinrota na “Wo Riene Jowo?” rohe evunre Uwevwin Orheru nana.

13. Mavo yen avwanre se vwo ru obore Jihova se vwo bruba ke avwanre, o toro edia re avwanre hepha-a?

14-16. Idjerhe vo yen Filip vwo muomaphiyu aghwoghwo royen oke re edia royen vwo wene?

ẹga kpokpo ro rhiephyo ke. (Iruo 6:1-6) Filip vwe abo mu oma oke re idibo re Jesu vwo hra ro irere na eje-e. O da yanran re ghwoghwo vwe orere re Sameria ro vonre ve ihwo re guono nyo iyenren esiri na. —Mat. 10:5; Iruo 8:1, 5.

¹⁵ Kidie ne Filip guono kpo kasan kasan re ewen ofuanfon na dje ke, Jihova de jo kpo ekuoto re iyenren esiri na ji rhi te-e. Ihwo re Sameria nabo vwo odavwaro kpahen egbaedavwon royen ro vwo ghwoghwo ota ke ayen, re ihwo re Ju vwo utuoma kpahen. Koyensoro “otu buebu” vwo nabo kerho ke!—Iruo 8: 6-8.

¹⁶ Ewen ofuanfon na de mu Filip kpo Sizaria kugbe Ashdod yere Azotos, re dia irere re vonre ve igiye. (Iruo 8:39, 40) Filip vwo ghwoghwo vwe Sameria te omare egbukpe 20 nu, edia royen da rhoma wene. Filip da rhe dia ogbuyovwin re orua. Dedena, o ji muomaphiyọ iruo re aghwoghwo royen na. Ukuoto royen, o ve orua royen da mre ebruphiyo re Jihova. —Iruo 21:8, 9.

¹⁷ Iniovo buebun rehe ẹga re okieje cha rhonvwe ne iruo re aghwoghwo na chon ayen uko vwo vwo ero

17, 18. Mavo yen aghwoghwo na sa vwo nerhe e vwo ero abavo siere edia re avwanre de ewene?

abavo ọke re edia rayen vwo wene. Ọke re Osborne ve Polite re dia aye gbe oshare vwe South African vwo vren ne Betel, ke ayen roro ne o cha loho re ayen vwo mre iruo re ubroke ve asan re ayen cha dia. Osborne da ta: “O da avwanre mamọ ne avwanre sa mre iruo ichichiyin na kirobo re avwanre rorori-i.” Aye royen Polite da ta: “Ososo emeranywe erha, avwanre mre iruo-o. Je igho rhe avwanre-e. Onana egbabose rode.”

¹⁸ Mavo yen ayen se vwo chirakon? Osborne da ta: “Aghwoghwo re avwanre ve iniowo re ukoko na ra koke koke, chon avwanre uko vwo vwo ero abavo. Avwanre brorhiẹn ne avwanre che muomaphiyo iruo re aghwoghwo na, ukpere e di vwo chidia uwevwin je e roro iroro. Oyena ke avwanre aghogho den. Ukuoto royen, avwanre da mre iruo.”

HẸRẸ JIHOVA VẸ ERHIỌRIN

¹⁹ Kirobo ra mrẹre vwe udje sansan ra vwophia na, a sa sero re ufuoma re ubiudu re avwanre siere a da vwe edia re avwanre ro weneri na vwo ru obo ro yovwirin, ji herhe Jihova ve erhiorin. (Se Maika 7:7.) Ukuoto royen, avwanre se rhi vwo oniso re ebruphiyo ro te avwanre obo fikire ewene ro vwomaphia vwe akpeyeren re avwanre. Fikire obo ro rhiromre, Polite re djunute siere da ta: “Ewene na chon vwe uko vwo rien obo ro ghare te me vwo vweroso Jihova, o da toboto hoto ne akpo me reri. O je nerhe oyerinkugbe me ve Jihova ganphiyo.”

²⁰ Mary re djunute siere je ga kere okobaro,

19-21. (a) Die yen sa chon avwanre uko vwo sero re ufuoma re ubiudu re avwanre? (b) Erere vo yen che no rhe siere e de yerin ghe-ne ewene?

Ewene ro womaphia
kpregede sa ghwa
ebruphiyo rhe!
(Ni ekoreta 19-21)

dede nẹ ọ vwerote ọse royen ro ghwo. Ọ da ta: “Me rhe mreṣughe nẹ ọke re ẹnwan da rhe, ofori nẹ mi domaji, je nerhovwo, rere ewen me se vwo toto. Obo re ma ghanre kparobo mi yonori, ọyen mi vwo mu eghwa me ke Jihova, ọnana cha chon vwe uko mama vwe obaro obo.”

²¹ Lloyd ve Alexandra re djunute vwe otonphiyo na, niroso nẹ ewene na davwen esegbuyota rayen vwe idjerhe re ayen vwe ro roro jovwo-o. Ekevuovo, ayen da ta: “Edawini tiyena yen a sa vwo rien se esegbuyota re avwanre ghini ọ re oboden, ro sa ke avwanre onerhevwe ve obongan vwe ọke re okpetu. Edawini na ru avwanre gan.”

²² Akpeyeren wen de wene sievuovo fikire uphen re ega ra reyo mie we, je omakpokpo evwo, yere oghwa re orua, wo mi vwo imuero nẹ Jihova vwerote we, ọ cha chon we uko vwe ọke ro fori. (Hib. 4:16; 1 Pita 5:6, 7) Je enena, davwengba rere wo vwe edia wen ro weneri na, vwo ru obo ri yovwirin. Sikere Ose wen rohe obo odjuvwu womare erhovwo, rere wo mu oma wen phiyo obo royen. Wo de ru otioyen, ku wo che vwo ufuoma re ubiudu ghene edia wen ro weneri na.

22. Die yen cha phia siere avwanre da davwengba vwo vwe edia re avwanre ro weneri vwo ru obo ro yovwirin?

Jihova ku Ebruphiyọ ku Orhiẹn Mẹ

CHARLES MOLOHAN
YEN GBIKUN NA

Bẹsiẹ avwanre ki rhi phi itrati phiyọ obotọ rẹ ẹchẹ rẹ iwewwin ri chekọ vwẹ ekogho rẹ avwanre de ghwoghwo nu, jẹ ọke rhie cha re. Ọnana obo re phiare vwẹ 1939; uherevie rẹ ason yen avwanre vwo vrẹ nẹ uwewwin. Avwanre da djẹ imoto vrẹ unọke ọvo, rẹ avwanre vwo kpo omorere re se Joplin vwẹ southwestern Missouri rọhẹ U.S.A. Avwanre vwọ jomaotọ ruiruo na riẹnriẹn re nu, avwanre de kekoma phiyọ imoto vwo kpọ asan rẹ avwanre de koko, ra hẹhẹ imoto ri chekọ. O se gbe we unu oboresorọ avwanre vwọ ton aghwoghwo phiyọ vwẹ edegburhiọke yena, ji brokpakpa vrẹ nẹ ekogho na tavwen ọke ki rhie. Me cha vuẹ wẹ vwẹ obaro obọ.

OMA vwerhen ovwe nẹ ọse ve oni me, Fred kugbe Edna Molohan nabo yono uvwe kpahen Jihova. Ayen vwomaba Emo—Uyono re Baibol na (Iseri re Jihova) te egbukpe 20 tavwen e ki vwe vwe 1934. Orua re avwanre dia omoko re se Parsons, vwe southeastern Kansas. Dino ihwo eje rehe ukoko re avwanre oke yena, vwo iphirophiyọ re ayen vwo kpo odjuvwu. Orua re avwanre nabo kpo uyono okieje. Koke koke yen avwanre ji vwo kpo aghwoghwo re yono ihwo Ota re Oghene. Ogheruvo re Edidjala otete yen avwanre vwo ruẹ aghwoghwo re urhuvwun, ra rien phiyo aghwogwho re azagba enena. Okiovo oma sa ghwo avwanre, ekvuovo, koke koke yen Ose me vwo de isikrimu ke avwanre siere e de ru nu.

Ukoko re avwanre ro ghwa rho na-a, ghwoghwo ota vwe irere ve ghwa buebun vwe ibrotọ ri ghwe sheri-i. Oke buebun, avwanre de ghwoghwota ke eghwere na, ke avwanre vwe ebe re ukoko na vwo wene ifo, ikoho kpokpo (ra ghwa toro ne ikeji rhe obo), yere tobọ ehọ dede. Enana keyen avwanre vwoba chere emu, kidie Ose me ru itetoro phiyo ebe na jovwo re.

EGBADA-EDJE

Ose ve oni me vwo fonografu (imiredio) re ayen vwo ruiruo vwe aghwoghwo. Me reyerọ vwo ruiruo-o, kidie me hanvwe no oke yena; ekvuovo, me nabo vwe ukecha ke Ose ve Oni me vwo hwo ota re

Oniṣo Rutherford kẹ ihwo vwe orhivwinbrura ve uyono re Baibol.

Ṣe me wene imoto re Ford re 1936 re avwanre vwo-ri, vwo kpo imoto ro vwo agboro rode re ru phiyo obenu royen. Imoto na chon avwanre uko vwe aghwoghwo re Uvie na mamọ. Oke buebun, avwanre ke hwo ihwehwo vwo sie ihwo koko, tavwen e ki hwo ota rotu re Baibol kẹ ayen. E de ru oyena nu, avwanre me ghare ebe re ukoko na kẹ ihwo ri dje omavwerhovwen phia.

Eloka rehe omorere re se Cherryvale, vwe ubrotu re Kansas, rhonwere ne Ṣe me dje imoto re agboro royen na ro afieha ovo-o, kidie Edidjala rode yen ihwo buebun vwo ronwoma, ekevuovo, ayen tare ne o se muo phiyo otafe. Ukperu Ṣe me vwo nene ayen phro aphro, o da gua imoto na kpo urhuvwun ro hirharoku afieha na. Eriyina, ihwo rehe asan re de rovwonma na, da nabu nyo ovue ro hwo kẹ ayen vwe ede yena. Oma nabu vwerhen ovwe koke koke mi de nene Ṣe me ve oniṣo me okpako re se Jerry kpo aghwoghwo re azagba.

Vwe okuphiyo re 1930, avwanre de ru egbada-edje ogheresan ovo, ro churobo si aghwoghwo re che ru kpakpata vwe ekuoto ra da vwo-sua avwanre mamọ. Edegburhioke yen avwanre vwo vren, (kirobo re avwanre ruru vwe orere re Joplin, rohe ubrotu re Missouri) avwanre me jomaoto phi itrati yere ebe

Mẹ vẹ ọsẹ vẹ oni mẹ vwẹ
obaro rẹ imoto rẹ avwanre ro
vwo agboro rode

Mi vwo muegbe me cha
vwọ ta ota vwẹ istudio rẹ
WBBR na

itete phiyo oboto rẹ eche rẹ iwevwin rẹ ihwo na. E de ru nu, avwanre mi siomakoko vwẹ otafe rẹ orere na rere a sa vwọ riẹn sẹ elokpa mu evo usun rẹ avwanre.

Avwanre ji vwobọ vwẹ aghwogwo ra da vwẹ ephapha vwọ yan irhuvwun. Avwanre ku ephapha tiọyen phiyo oma vwo ghwoghwo Uvie na vwẹ orere ọvo. Me karo-phiyo ọvo royen re ruru vwẹ orere rẹ avwanre, rẹ igbeyan mẹ evo de ku ephapha re si eta nana phiyo: “Ega Oyen Eki kugbe Ufi.” Ayen yan omare imaili ọvo (iroko 1.6) wan orere na, tavwen ayen ki rhivwin kpo. O vwerhoma nẹ a vwoso ayen kakaka-a, ukperẹ ọtiọyen, ihwo buebun guọno riẹn obo re phia.

OGHWĘKOKO RE RURU ỌKE ME VWỌ HẸ EGHENE

Nẹ ọke ra ruoke yen orua rẹ avwanre vwo nẹ Kansas

"Let them
 Hear

 and say,
IT IS TRUTH
 —Isaiah 43:9
WBBR
 Watchtower Radio
 1330 kc.

WBBR features an educational, noncommercial program of tasteful music, world news, free Bible education and other public service features. This most unusual station stands as a beacon in this troubled world, beaming forth a message of truth and comfort. Tune in today. WBBR's varied, stimulating programs will delight you.

Broadcast Schedule

Sunday	6-11 am	4-8 pm			
Mon.	6-8 am	Silent	Thurs.	6-8 am	5-8 pm
Tues.	6-8 am	5-8 pm	Fri.	6-8 am	5-8 pm
Wed.	6-8 am	5-8 pm	Sat.	6-8 am	Silent

See highlights from our program listed overleaf.

EDUCATIONAL
NONCOMMERCIAL

 ON YOUR DIAL

Offices and Studios
 124 Columbia Heights
 Brooklyn 2, New York

Avwanre ghare ọbe nana
 vwe aghwoghwo, vwo rhanrhię
 urhurusivwe re ihwo kpahen WBBR

vwo kpo ọghwẹkoko vwe Texas. Ọse me wian vwo ke ikopani re se Missouri-Kansas-Texas Railroad, ro vwo itrani sansan. Eriyina, ke avwanre sa ro itrani re ikopani na ọphe vwo kpo ọghwẹkoko, je kon bru imoni re avwanre ra. Oniọvo ọkpako re Oni me re se Fred Wismer ve aye royen Eulalie dia asan re se Temple vwe Texas. Fred mre uyota na vughe ọke ro vwo he eghene vwe ikpe re kpahen 1900, o de bromaphiyame. Ọ je davwengba vwo ghwoghwo ota ke oni me ve iniovo royen itete. Buebun re iniovo rehe central Texas vughire mamọ, kidie ọ gare ọke yena kere zone servant (ra rien phiyọ oniruo okinriarie enena). Ọyen ohwo esiri re oma vwerhan, ro brogho phiyọ ihwo efa oma. O vwo eguono re uyota na mamọ, je omamọ re udje ke vwe ọke me vwo he eghene.

Vwẹ 1941, orua rẹ avwanre da ro itrani vwo kpo oghwẹkoko rode oṣo re ruru vwẹ St. Louis rọhẹ Missouri. Vwẹ oghwẹkoko na, e de durhie ighene na eje nẹ ayen rhi chidia kẹrẹ umukpe na rere ayen sa vwọ nabọ nyo ota rẹ Oniṣo Rutherford ro vwo uyovwinrota na “Emọ rẹ Uvie Na.” Vwẹ okuphiyọ rẹ ota na, a da vwẹ okẹ oghanghanre oṣo kẹ ighene na eje re vrẹ 15,000, rẹ Oniṣo Rutherford vẹ irivẹ rọyen vwọ ghare oṣe kpokpọ re se *Emọ* kẹ avwanre.

Vwẹ April 1943, avwanre de kpo osikoko otete oṣo ro vwo uyovwinrota na “Use re Vwo Ruiruo” vwẹ ore-re rẹ Coffeyville, rọhẹ Kansas. Etiyin kọyen e de ghwo-ghwo nẹ a vwẹ isukuru kpokpọ oṣo vwo mu vwẹ iko-ko na eje, re se Isikuru rẹ Iruo Ruvie Na. E de ji siobonu oṣe oṣo ro vwo iyono 52 re che vwo ruiruo vwẹ isukuru na. Ukpe vuṣo yena yen me je vwọ ta ota mẹ rẹsosuṣo vwẹ isukuru na. Osikoko yena je ghanre kẹ vwẹ mamọ, kidie mẹvwẹ oṣo usun rẹ iniṣo re bru phiyọ ame vwẹ owẹ odjidjiro oṣo, rọ kẹrẹ asan re de ru oghwẹkoko na.

MI BRORHIẸN ME VWỌ GA VWẸ BẸTẸL

Mi vwo wontọ nẹ kọlegi vwẹ ukpe rẹ 1951 nu, mi de brorhiẹn rẹ oborẹ me cha vwẹ akpeyeren mẹ vwo ru. Ẹga rẹ Bẹtẹl je vwe mamọ. Oniṣo mẹ Jerry je ga vwẹ Bẹtẹl jovwo. Oṣiṣoyena, me da ghwoṣophiyọ ifomu rẹ Bẹtẹl. Orhiẹn yena fierere kẹ vwẹ mamọ. O kriri-i, e

de durhie uvwe kpo Bẹtẹl. Me da ton iruo phiyo vwe oboyin vwe March 10, 1952.

Mi rhero royen ne me cha wian vwe asan ra da teyen imagazini ve ebe efa. Ekevuovo, uphen na te vwe obo-o. Ukperẹ otioyen, a da vwe vwe ne me vwomaba iniovo re ghara emuore. Oke vwo yanran na, e de mu vwe kpo obe ukoni. Mi yono emu buebun vwe iruo yena ive na. Orhuerephiyoto re owian re obo ukoni na shephiyo ke vwe den, kidie o nerhe ovwe sa mre oke vwo ru uyono romobo vwe ogheruvo, vwe liabri rohe Bẹtẹl ro vonre ve ebe na. Oyena bon esegbuyota me gan, o je nerhe oyerinkugbe me ve Jihova ganphiyo. O nerhe ovwe yonre orhiẹn-ebro me kokoroko ne me cha vwe akpo me eje vwo ga Jihova vwe Bẹtẹl. Jerry vren ne Bẹtẹl vwe ukpe re 1949, o da rowwon Patricia, ayen ihwo ive na dia kere Brooklyn. Ayen nabo vwe ukecha ke vwe, ji bru vwe uche, oke me vwo ton ega re Bẹtẹl phiyo obo.

Mi ghwe vwo te Bẹtẹl, o kriri-i, ka guono ihwo ra sa vwoba etota re Bẹtẹl. Kukpe kukpe yen iniovo ra sanelere na che rhe ne Brooklyn vwo kpo ikoko sansan ri sheri te iroko 322 (imaili 200). Ayen me ta ota rotu vwe ikoko re ayen rare, ji nene iniovo na kpo aghwo-ghwo. Uphen na de rhiephyo ke vwe, me vwo dia ovo usun re iniovo na. Osho yen me vwo ton iruo nana phiyo, je ta ota rotu me resosuo, ro dia ota re unoke ovo vwe oke yena. Mi ro itrani abo buebun kpo oyan

nana. Me karophiyọ obo re phiare vwe ogheruvo re Edidjana rode ovo, vwe oke re ohwahwa re 1954. Ede yena, mi ro itrani ro kpo New York, rere mi fobo te Betel vwe ovwonvwon. Ekevuovo, odju ogangan ovo de dju, imicho da je rho. O da nerhe igini re eletriki re itrani na fun, eriyin ji te irhukpe rehe itrani na. Je, a kpevwe Oghene ne a sa tebie itrani na te asan ro wonri vwe New York omare ughojo iyorin re urhioke re Monday. Kpakpata me da wan idjerhe rohe oboto re asan re itrani na wonri, vwo kpo Brooklyn. Mi ghwe vwo te oboyin, mi de kpo iruo vwobe ukoni na. Je, mi fobo te iruo-o, oma ji bru vwe ku, kidie itrani ro miovwirin na, ju vwe sa vwerhen vwe aso-on. Ekevuovo, aghoghọ me mrere me vwo vwe ukecha ke ukoko na, ve iniovo buebun re rhe dia igbeyan me, rho ne koronvwon koronvwon mi vwo ze.

Vwe ikpe resosuo me vwe Betel, e durhie uvwe ne me vwomaba orhuerephiyoto re uyono re Baibol re rue kudughwren kudughwren vwe iredio re ukoko na, re se WBBR. Istudio na he ubruwevwin rive vwe ofisi rohe 124 Columbia Heights. Oke yena, Oniovo A. H. Macmillan, ro gare ikpe buebun vwe Betel vwobo vwe orhuerephiyoto re iredio na okieje. Oniovo Mac yen avwanre se, oyen uvi re udje re akoechiro ke avwanre ighene re ga vwe Betel.

Vwe 1958, a da ke vwe iruo ro churobo si Isikuru re Gilead. Me vwe ukecha ke iniovo na vwo rue ivisa, ji

muegbe re ẹbe efa, rere ayen se vwo kpo asan re ji ayen ra. O dia omorhie igho yen a vwo rua aropleni oke yena-a, eriyina, imihwo kren yen ruo. Buebun re iniovo re ji kpo Africa ve Asia rua okuna ri mueghwa. Ikpe evo vwo wan nu, re vwo si unu re igho ra vwo rua aropleni kpoto, buebun re imishonare na ke ruo vwo kpo ekuoto re ji ayen ra.

OGHWĒKOKO RE ME RARE

Vwe 1960, mi de vwo orhuerephiyoto ogheresan re aropleni ovo vwo mu vwe ne United States kpo Europe, rere mi se vwo kpo oghwekoko re akpoje re ruru vwe 1961. Me ro aropleni na ne New York kpo Hamburg, Germany, vwo ke oghwekoko na. E vwo ru oghwekoko na nu, me ve iniovo eshare erha re je ga vwe Betel da vwe igho vwo momo imoto ovo. Imoto na koyen avwanre ro ne Germany kpo Italy re kin oghon ukoko rohe Rom. Avwanre de ne etiyin ro France, ra wan Igbenu rehe Pyrenees ro Spain, ra da dobo re iruo re avwanre ji vwe oke yena. Avwanre da vwe ebe evo ra nabo phare kere oko, vwo ke iniovo rehe Barcelona. O vwerhoma den ra vwo mre ayen! Avwanre da gua imoto na wan Amsterdam, vwo kpo asan re avwanre da cha ro aropleni ro mu avwanre rhe na, rhivwin kpo New York.

Omare egbukpe ovo vwo wan nu, a da vwe iruo ofa ke vwe vwe Betel. A ke vwe iruo re me vwo vwerote

orhuerephiyoto ogheresan ovo. Onana orhuerephiyoto re iniowo 583 che vwo kpo eghwekoko ogheresan re akpoje, re ru kpahen ohwohwo vwe 1963. Oghwekoko na vwo uyovwinrota na “Iyeren Esiri re Bede.” Iniowo na kpo oghwekoko na vwe Europe, Asia, kugbe South Pacific, eriyin ji te Honolulu, Hawaii, kugbe Pasadena, vwe California. Ayen de ji kpo ikiekin ogheresan vwe Lebanon ve Jordan, re si ede rayen phiyo Baibol na. E de si ebe yere ivisa re asan re ayen rare na no nu, akon iruo re avwanre yen ji muegbe re iwevwin re ayen wonri, ve ebe re ayen sa vwo ro ekuoto na eje re ayen da domaji.

MI RHI VWO ORIVE VWE OYAN NA

O ji vwo emu ofa ro nerhe ukpe re 1963 na ghanre ke vwe mamọ. Vwe June 29, me da rowwon Lila Rogers rohe Betel te egbukpe erha re. Orere re Missouri yen o nurhe. Udughwren ovo re avwanre vwo rowwon nu, me ve Lila da vwomaba ihwo ri kpo ikiekin ogheresan na; avwanre de kpo Greece, Egypt, kugbe Lebanon. Avwanre ro aropleni ne Beirut kpo Jordan. A dobo re iruo re avwanre ji vwe Jordan oke yena; a tobo vwe avwanre ne a rhonvwa vwe ivisa ke Iseri re Jihova-a. Eriyina, avwanre rha rien obo re cha phia siere e de te oboyi-in. Je, avwanre vwo wonto ne aropleni na vwe oboyin, oma da vwerhen avwanre mamọ, re avwanre vwo mre otu buebun re herhe avwanre ve amwa

Mẹ và Patricia kugbe Jerry Molohan họ idjerhe kpo Oghwẹkoko họ "Ufuoma Vwẹ Otọrakpọ Na" họ ruru vwẹ 1969

Me rhuẹ họ ra cha vwọ họ iniọvo họ wontọ họ Isikuru họ Gilead na, tavwen ọrhuẹrẹphiyọ họ ke tonphiyọ

rode họ si phiyọ họ "Ovwan Kobẹcha Iseri họ Jihova"! O vwerhoma dẹn họ vwo kin ibrotọ sansan họ si edẹ rayen vwẹ Baibol na! Avwanre kin asan sansan họ esẹ ride họ ihwo họ Izrẹl diare, asan họ Jesu họ iyinkọn rọyen de ghwoghwo, kugbe asan họ Ukoko họ Ineni-kristi da tonphiyọ tavwen ọ họ hrabọ họ ro akpọ họ ejo-bi.—Iruo 13:47.

Lila nabọ fuevun chọn vwẹ uko vwẹ asan họ eje me da ga vwẹ uvwre họ ẹgbukpe 55 rhire họ na. Avwanre kpo Spain họ Portugal abọ buebun vwẹ ọke họ ra vwọ dobo họ iruo họ avwanre họ ji vwẹ oboyin. Avwanre nabọ bọn iniọvo họ gan, họ kẹ ayen ẹbe họ ukoko họ ve eronvwọn efa họ ayen guọnọre. Avwanre họ tobọ kọn bru iniọvo họ avwanre evo họ ra vwẹ uwodi họ mu ayen phiyọ vwẹ ubrotọ họ Cádiz, rọhe Spain. Oma họ vwerhen ovwe

mamọ nẹ me sa ta ota ro nẹ Baibol rhe, vwọ bọn ayen gan.

Rhanvwe ukpe rẹ 1963 yen mẹ vẹ iniọvo sansan vwo ruẹ orhuerẹphiyotọ rẹ omaẹfa vwọ kẹ ihwo ri kpo eghwẹkoko rẹ akpọje vwe Africa, Australia, Europe, East Asia, Hawaii, New Zealand, Puerto Rico, Central America kugbe South America. Mẹ vẹ Lila riavwerhen rẹ eghwẹkoko buebun re cha sa chọrọ avwanre ẹro-o; kere ọ rẹ avwanre rare vwe Warsaw, rohe Poland vwe 1989. Iniọvo buebun ri nẹ Russia rhe, ji kpo ọghwẹkoko rode yena rọ dia ọresosuọ rẹ ayen rare! Avwanre mre iniọvo sansan rẹ usuon rẹ Soviet Union mu phiyo uwodi vwe ikpe buebun fikire esegbuyota rayen.

Uphen rẹ ẹga ọfa ro te vwe obo, kẹ ọ rẹ me vwọ kọn bre imishonare vẹ erua rẹ Betel sansan ra, rere me sa vwọ bọn ayen gan. Ọ rọ koba usun rẹ oyan tiọyen rẹ avwanre rare, kẹ ọ rẹ South Korea rẹ avwnare da je kọn bru iniọvo rẹ avwanre 50 ra vwe uwodi rohe Suwon. Ayen ejobi nabọ sẹro rẹ omavwerhovwen rayen, ayen je rhero rẹ ọke rẹ ayen cha vwọ rhoma vwobo vwe iruo rẹ aghwoghwo na vonvon. Emre rẹ avwanre mre ayen na, bọn avwanre gan den!—Rom 1:11, 12.

EBUONPHIYO GHWA AGHOGHO RHE

Me mre obore Jihova ku ebruphiyo ku ihwo royen vwe ikpe nana eje na. Omare iniọvo 100,000 yen ighwoghwota re herọ ọke mi vwo bromaphiyame vwe

1943. Ekevuovo, ighwoghwota re vře 8,000,000 yen herọ ga Jihova vwe etọ 240 enena. Uvi re egbaedavwon re iniovo ri wonto ne Isikuru re Gilead, yen ghwa ebruphiyo nana rhe. Oma vwerhen ovwe ne me ve buebun re imishonare nana wianre, re me vwo chon ayen uko vwo kpo asan re ji ayen ra.

Me kpevwe Jihova ne mi se brorhiyen vwe oke eghe-
ne me ne me cha ga vwe Betel. Jihova ghini bruba ke
vwe gbidiki vwe ikpe nana eje na. Vwoba aghoghọ re
ega re Betel, me ve aye me Lila je riavwerhen re uphen
re avwanre vwo nene iniovo buebun wian kugbe vwe
ikoko sansan rehe Brooklyn, buebun rayen je igbeyan
re avwanre te oke na.

Womare ukecha re aye me Lila, me je ga vwe Betel,
dede ne me he egbukpe 84 enena. Me je riavwerhen re

Me ve Lila enena

iruo mę, re me vwo vwerote ębe sansan re si rhe oghon ukoko, vę e rę oghon ukoko na się vwo rhe iko-ko sansan.

Ọ vwerhoma nę me hę evunrę ukoko rę Jihova, me je mřę ofęnę rode rọhę uvwre rę ihwo re vwę ęga kę Jihova, vę e re ga-a. Enęna avwanre nabọ vwo ęruọ rę eta nana rehę Malakae 3:18: “Ọke yena re kę ovwan che vughe ofęnę rọ hę ohri rę ọwata vę oruimwemwu, vwę uvwre rę ohwo rọ ga Ọghęnę vę ọ ro ję ga.” Kęde kęde yen akpọ rę Eshu nana vwo miovwęn phiyo, ọ vọnre vę ihwo ri vwo iphięrophiyọ-ọ, ihwo ri vwo aghọghọ tutuno. Eķevuovo, ihwo ri vwo ęguono rę Jihova, re je vwę ęga kę, yeren akpọ rę omavwerhovwęn; ayen tobọ vwo iphięrophiyọ ro muęro kpahen oba-ro na, vwevunrę ọke ọgangan nana re de yeręn na. Avwanre vwo okpuphęn re vwo ghwoghwo iyęnręn esi-ri rę Uvie na! (Matt. 24:14) Avwanre herhę ọke rę Uvie rę Ọghęnę rọ cha rhe kęrękpe na, cha vwo guoghọ akpọ umwemwu nana, je ghwa akpọ kpokpọ rhe vę ebruphiyo royen ejobi, re che vwo vwo omakpokpọ vę arhọ rę będe. Ọke yena, idibọ rę Jihova eje rehę otorakpọ na, ke cha riavwerhen rę uvi rę akpeyeren będe będe.

Wọ sa danlodu
rę imagazini
nana vę ębe efa

Wo se ji se *New World*
Translation na vwę
intanęti

Kpo www.jw.org/urh,
yęre skani ikodu nana

wip18.10-UR
180724